

**MESERIASUL
AZ IPAROS
DER GEWERBETREIBENDE**

MUNKAADÓK LAPJA

„Tiszteld a tisztos ipart!”

Ardeal és Banat kis- és középiparosainak hetilapja. — Arad-i Iparos Otthon, az Ipari Szindikátusok, a Romániai Építőmesterek Szövetsége hivatalos lapja. Egyesülve a timisoarai „Az Iparos”-sal.

Előfizetési ára egész évre intézményeknek és nagy cégeknek 1000 lei, félévre 500 lei. Iparosoknak egész évre 300 lei, félévre 150 lei, negyedévre 75 lei. — Hirdetések négyzetcentiméterre 4 lei, kötések nél. árengedmény

Dublu dă, care repede dă..

Guvernul a decis rezolvarea creditului pentru mica industrie

Cercurile guvernamentale se ocupă din nou cu chestiunea creditului pentru mica industrie, prevăzut de noua Lege pentru pregătirea profesională și exercitarea meseriilor. — Guvernatorul Băncii Naționale a promis Dnui Ministru I. Nistor că va pune la dispoziție sumele necesare institutului de credit pentru mica industrie.

**Problema creditului este pentru mica industrie
se poate realiza numai pe baza cooperatiei**

Re: JULIU REINHART

Cercurile guvernamentale din Capitală se ocupă din nou cu problema creditului pentru mica industrie, mereu actuală și nerezolvată încă. „Meseriașul“ apărut săptămâna trecută a avizat că s'a ținut o anchetă cu participarea Dlui Ministru al Muncii în acest scop, și ca urmare Dl. Alex. Roman dr., Secretar de Stat, a primit însărcinarea să elaboreze anteproiectul de lege pentru creditul micii industriei. După informațiunile noastre cercurile oficiale prevăd, că acest proiect de lege să fie supus Camerei încă în sesiunea din toamna aceasta. În legătură cu problema creditului micii industriei, respective în legătură cu rezolvarea oficială al acestei probleme am auzit și despre o îmbucurătoare noutate, că Dl. Ministru I. Nistor a dus tratative în această privință cu guvernatorul Băncii Naționale câzând de acord că Banca Națională să pună la dispoziția pentru realizarea creditului micii industriei sumele necesare.

Dintre datele de mai sus cea din urmă este mai interesantă: se găsesc bani pentru scopul creditului micii industrie, deci nici în această privință nu vor fi dificultăți. Căci Banca Națională conform legilor în vigoare poate mări stocul bancnotelor chiar și cu zece miliarde și astfel are toată posibilitatea să ajute în afară de programul reactivării creditului în general și creditul pentru mica industrie. Inșă nu acest lucru este cel mai important. Pentru plasări sigure și bune se găsesc întotdeauna bani. Cel mai important este că

banii să fie dați miciei industriei pe lângă dobânzi ușor de suportat, că intermedierea să nu fie costisitoare, deci creditul să nu fie scump.

Nu ne putem inchipui, că Banca Națională să acorde creditele micii industriei pe lângă dobânda actuală de patru și jumătate la sută. Nu cumva că acest lucru nu s'ar putea realiza. Banca Națională francează, care înainte de naționalizarea ei de curând, era o bancă particulară, căci statul francez abia a avut vre o posibilitate de intervențiune în afacerile ei, sau că unele categorii sociale să fie preferate, a fost obligată prin statute să escompteze și efecte cu sume de tot reduse chiar pentru ajutorarea micilor existențe. Cunoșcând însă administrația greoaie a Băncii noastre naționale, nu ne putem aștepta la o asemenea rezoluție convenabilă. Banca Națională a luat parte la activitatea instituției de credit industrial, care alimenta mai ales marea industrie în așa fel că

din capitalul de un miliard jumătate l-a dat Banca Națională și cealaltă jumătate Statul, în afară de aceasta institutia de credit industrial

a primit un insemnat ajutor prin credit, dela Banca Natională.

Creditul Industrial a fost obligat prin statute să rezerva patru la sută din creditele acordate pentru mica industrie,
știm însă foarte bine, că nici doi la sută nu s'a folosit efectiv în acest scop, ba

**În anii de criză instituția de credit industrial
a sistat în întregime acordarea de credite
pentru micii industriași.**

Trebue să recunoaştem să au avut ceva dreptate în ce priveşte creditele acordate la mici industrii, pentru că cea mai mare parte s'a pierdut. Mici industrii au fost ruinaţi în urma crizei economice.

Micile imobile, pe cari s'au acordat creditele, au căzut în așa grad în valoare, că nu au constituit nici o garanție pentru împrumuturi. Trebuie să constatăm însă că pierderile au fost considerabile și la marea industrie. Criza economică n'a crăpat nici pe cei mari.

Ce putem deduce din cele de mai sus? Concluzia este, că

nici instituția națională pentru credit industrial nu este aptă pentru rezolvarea creditului pentru mica industrie.

Un mare neconvenient a fost că în trecut a acordat numai prin intermedierea băncilor mici provinciale puținul credit acordat micii industriei iar

debitorul a trebuit să plătească treisprezece la sută ca dobânzi pentru banii Băncii Naționale primiți cu patru și jumătate la sută, adică creditul industrial a fost scumpit cu aproape de trei ori pe mâna instituției naționale de credit industrial.

Dacă nici Banca Națională nici Creditul Industrial nu sunt apte, nu rămâne altceva decât de a crea o instituțiune aparte pentru creditul micii industrii.

Această instituțiune se poate realize singur și numai în forma de cooperatie, căci această formă dă unica posibilitate pentru a intermedia direct și eficient creditele dela Banca Națională micului industriei.

Modalitatea cooperăției este de aceea cea mai cuvenită pentru realizarea acestui scop pentru că activitatea cooperativelor au baze altruistice, administrația efină al unei cooperative nu scumpește creditul și pentru că cooperativele dau cea mai mare garanție, căci colectivitatea poartă răspunderea pentru membri și nu este expusă la pierderi.

Cu toate avantajele de mai sus însă
ar fi gresit înrolarea instituției de credit

**pentru mica industrie în Centrala Coopera-
tivelor, ca o subsecție.**

În privința aceasta avem experiențe destul de triste din trecut. Cooperativele agrare prin numărul lor covârșitor și nevoile lor cu mult mai mari de credite ar sustrage dela cooperativele industriale creditul. Față de aceasta, dacă chestiunea creditului industrial se rezolvă prin instituțiune separată această instituțiune va purta grija numai cooperativelor industriale și va putea folosi toată activitatea și toate sumele care-i stau la dispoziție pentru acest scop.

Dacă se înființează o instituțiune separată pentru credit industrial, sau o cooperativă, trebuie alimentată cu un capital îndestulător. În acest scop va trebui cel puțin cincisute milioane de lei. Această sumă va trebui procurată ca și instituția de credit național industrial dela Stat și Banca Națională. Această instituțiune centrală ar avea datoria atunci să organizeze cooperativele de credit în provincie. Tot datoria acestei centrale ar fi organizarea producțiunei materialelor prime și plasarea mărfurilor confecționate.

Dacă Guvernul are de scop, că dispozițiunile referitoare la avantajele acordate micilor industrii, cuprinse în noua lege pentru pregătirea profesională și exercitarea meseriilor să nu fie numai litere moarte,

dacă are de scop că mica industrie să se poată folosi de avantajele acordate și să poată concura marele capital la livrările către Stat, în primul rând trebuie să ajute financiar micul industrials.

Criza economică, converziunea, sarcinile publice au dus la sapă de lemn mica industrie, care nu de mult a fost încă înfloritoare, și numai un ajutor grabnic o poate salva dela pieire. Ajutorul Statului va aduce roade bogate pentru Stat, ne mai vorbind de faptul că va face solvabili din nou sute de mii de consumatori, ceea ce poartă în sine un mare avantaj atât pentru agricultură cât și pentru prosperitatea generală.

Dacă vechiul proverb latin: Bis dat, qui cito dat, — Dublu dă, care repede dă: a fost vreodată adevărat, este cu atât mai potrivit pentru acest caz. Centrala creditului micii industriei trebuie realizată fără întârziere.

**„Nem a kompenzációs rendszerben,
hanem annak alkalmazásában
van a hiba“ ...**

Az Universul irja

Arról beszélnek, hogy ismét sor kerül a külkereskedelmi rendszer módosítására. Azt hittük, hogy rúdikaális változásról van szó. A jegybank vezetőségének és Costinescu volt kereskedelemügyi és ipari miniszternek harcából arra lehetett következtetni, hogy szakítanak a kompenzációkkal. A tanácskozások során azonban úgy látszik, megegyezésekre jutottak, a melynek eredményeként lemondtak a lényegbe vágó módosításról s egyedül az engedélyezést és ellenőrzést egyszerűsítik. A minimumra akarják csökkenteni a késedelmet és panaszokat. A kompenzációs rendszer tehát minden valószínűség szerint továbbra is megmarad, mert nem a rendszerben, de annak alkalmazásában van a hiba. Nagy gondot kell fordítani új kereskedelmi egyezmények kötésére, mert több piacot veszítettünk el. Ezek közé tartozik Portugália és Hollandia, mellyel csak most vettük fel a tárgyalások fonalát. Körülbelül kétmilliárd lei értékű követelésünk van Itáliában és Németországban. Mi lesz ezzel a hatalmas összeggel abban az esetben, ha — amint erről illetékes helyen szó van — leszállítják a lira és a márka árfolyamát? Meg kell kötnöni az óvatosságot, hogy csökkentsük a kockázatot.

Eltűnik a pecica-i kenyér az arad-i piacról.

A váltakozó sikerrel dúló elkecsereedett harc, amelyet hosszú idő óta folytatnak, a pékek győzelmével és a pecica-i sütők vereségével végződött. A pénzügyigazgatóság ugyanis rendelkezés érkezett, hogy a jövőben csak azok a pecica-i kenyérfüzetek kaphatnak kenyérbélyegyet, akik pékipar üzésére vonatkozó engedély felett rendelkeznek; ez pedig azt jelenti, hogy két árus kivételével, — akik valóban hivatásos pékek — más pecica-i kenyérfüzet nem juthat kenyérbélyeghez, amely nélkül tudvaleg kenyér a város területén forgalomba nem hozható.

A pecica-i kenyérsütők rendelkeznek ugyan iparendeléssel, ez azonban nem sütőipari igazolvány, hanem csak árusításra vonatkozó engedély, amely a jövőben nem elegendő ahhoz, hogy a házi sütésű kenyerek készítői a pénzügyigazgatóságtól kenyérbélyegyet kapjanak. Ennek hiányában tehát kénytelenek lesznek elmaradni a piacról. Ez a rendelkezés azonban azt az újítást is jelenti, hogy a jövőben a fűszerüzletek sem hozhatnak süteményt és kenyeret forgalomba, hanem mindkét árucikk csak a péküzletekben szerezhető be.

Semmitőszék dönt a timişoara-i 2.5 százalékos lakbér-pótadó ügyében.

A timişoara-i városvezetőség nemrégiben 2 és fél százalékos lakbérleti pótdótot vetett ki az összes háztulajdonosokra. A háztulajdonosok a revíziós bizottsághoz felelőzték meg a városi tanács határozatát, amely úgy döntött, hogy a kérdést az alkotmányosság szempontjából való döntés céljából a semmitőszékhez terjeszti fel, addig is azonban felfüggesztette a pótdóto behajtását.

Több sütőiparost súlyosan megbírságot a központi gabonaértékesítő bizottság.

A Bucureşti-ben székelő központi gabonaértékesítő bizottság legutóbb számos sütőiparost büntetett meg a gabonaértékesítési rendelet megszegése miatt. A megbüntetett sütőiparosok névsorában számos banat-i is szerepel éspedig a legtöbb Lugoj-ról.

A büntetések a következők: Ivascu Petre, Ficsera József, Vereli Károly, Nedelkovics Miklós, Ammann Mária, Orbán Gyula, valamennyi Lugoj-ról, egyenkint 5000 lei. Posipal Péter Lugoj 100 ezer lei, Teschler János Lugoj 10 ezer lei, Dragomir Jon Freidorf 612 lei, Winkler Antal Arad 2012 lei, Heda János Arad 2000 lei, Klein Antal Bálint 10 ezer lei, Missics Illésné Arad 2000 lei, Stroescu Pavel Jablonita 1000 lei, Talpas Ioan Mehadia 1000 lei, Katona Árpád Ferdinand 1000 lei, Dragulescu Janita Plugova 1000 lei.

Kontártüldözés az arad-i vasiparban.

A Vas- és Fémipari Munkaadók Szindikátusa elhatározta, hogy a kontármunkások ellen a jövőben igen szigorúan fog eljárni. Megállapított esetben a munkakamara közbenjöttével, a törvényben biztosított jogait gyakorolják. Eszerint nemcsak a kontár munkavállalót, hanem a megrendelőt is büntetéssel sújtják. A szindikátus éppen ezért figyelmezteti az arad-i és a megyei közönséget, hogy csak engedéllyel bíró iparosokkal dolgoztassanak!

ARANYLAKODALOM.

Bensőséges keretek között ünnepeltek napokban egy köztisztelőben álló házaspárt. Ermesz Rudolf ismert arad-i iparos és neje tartották meg házasságuk ötvenesztendő évfordulóját, s ebből az alkalomból a hozzátartozók, rokonok, jóbarátok és ismerősök nagyszámban keresték fel a jubiláló házaspárt és elhalkozták őket ószinte, szívóbb jövő szerencsekívánataikkal. Az aranylakodalmat ünnepelő házaspár Ermesz István ismert arad-i bádógosmester szülei.

— A tejből készült olasz gyoapjupótlék. Rómából jelentik: A Ferrara melletti Tresigallo községben új gyárat létesítenek, ahol nagyban fogják gyártani a megtorlások idején feltalált mesterséges gyoapjút. Ezt a gyoapjuszert anyagot különleges eljárással tejből állítják elő. A gyár naponta 1.500 hektoliter tejet fog felhasználni. A környékbeli gazdákat felhívták, hogy szaporítsák teheneik számát, hogy így el tudják látni a gyoapgyárat a szükséges tejmennyiséggel.

Minden speciálta külföldi szakmunkás mellé megfelelő képzettségű román szakmunkást kell állítani

A munkaügyi miniszter 61.138 számú rendeletével elrendelte, hogy mindazok a vállalatok, gyárak vagy üzemek, amelyeknél engedélyezett külföldi állampolgár van alkalmazásban, köteles felvenni a külföldi speciálta mellé román személyt, akinek meg van a szükséges képzettsége és az a román személyt bizonyos idő alatt tartozik kiképezni.

Erre vonatkozólag a vállalat köteles megállapodást kötni az e célra alkalmazott román személlyel, amely megállapodásban feltüntetendő a román személy neve és személyi adatai, a specializálási idő kez-

dete és a speciálitás, amelyben foglalkoztatva van. Ugyancsak feltüntetendő a megállapodásban az az időtartam is, amely előreláthatólag szükségesnek mutatkozik a román személy előkészítésére.

Október elseje után megkezdik az ellenőrzéseket és mindazokon a helyeken, ahol megállapítást fog nyerni, hogy a rendeletet nem hajtották végre, azt hivatalos uton a munkaügyi miniszter tudomására hozzák azzal, hogy az idegen állampolgár működési engedélyét vonják vissza.

Uj alapokra fekteti Pop Valer miniszter a nemzeti munkavédelmi törvény alkalmazását

Köztudomásu, hogy Pop Valer dr., az új ipari és kereskedelmi miniszter most készül gyakorlatilag is megvalósítani azokat az elképzeléseit, amelyek tárcájának ügyeit illetik.

Igen jól informált helyről származó információink szerint a miniszter jelenleg négy témakört dolgoztat fel szakreferenseivel saját eredeti koncepciói szerint.

Pop Valer dr. egyik törekvése

a kompenzációs rendszer

— legalább is átmeneti nyugvópontra juttatása. Ennek érdekében arra törekszik, hogy a kompenzációs rezsimeket ne a Banca Naţionalăval szemben, vagy tőle függetlenül, hanem vele karöltve hozza tető alá. A kidolgozás alatt álló új rezsime célját az képezi, hogy ezentul minden kompenzációs, vagy kontingentálási engedély a kereskedelmi és a pénzügyi miniszteriumok, valamint a jegybank által előzetesen leszögezett és elfogadott elvek alapján adassék ki, hogy annak realizálása elé később se lehessen akadályokat gördíteni. Az exportörök és importörök tehát megkapják azt a nyugodt kalkulációs bázist, amelynek birtokában zavartalanul dolgozhatnak.

A kereskedelmi miniszter második irányu törekvését

az iparpolitikai és iparpártolási törvények összefoglalása és egyesítése

képezi, miáltal a jelenlegi és részben elavult törvé-

nyek egy egységes új törvénnyel lesznek helyettesíthetők. Pop Valer minisztert ebben a törekvésében hathatósan támogatja az Ugir is, a gyáriparosok országos szervezete, amely a készülő új törvényhez pontról-pontra meg teszi a maga észrevételeit.

A harmadik tervezet az iparra nehezedő közterheknek oly irányu egyesítésére törekszik, hogy azoknak kivetése és behajtása ne okozzon a termelő vállalatoknak felesleges zaklatást és hiábavaló bürokratikus többletmunkát. Pár nappal eelőtt számoltunk be lapunk hasábjain az Ugir ama akciójáról, hogy a megyei és községi adóknak és illetékeknek a pénzügyminiszterium szervei által való kivetését és behajtását szorgalmazza. Valószínűnek látszik, hogy Pop Valer miniszter eme terve is az Ugir által megjelölt uton halad.

Végül a nemzeti munka védelméről szóló törvény alkalmazásának új alapokra helyezésére készít tervezetet az iparügyi miniszterium. Nem tudjuk, hogy ezen a téren milyen új meglepetésekkel találkozhatunk.

Hírek szerint az új rendszernek az a törekvése áll homlokterében, hogy

a törvény legszigorubb alkalmazásának biztosítása mellett is el lehessen kerülni a vállalatok felesleges zaklatását.

Erre nézve azonban csak a gyakorlati alkalmazás fog tudni választ adni.

Az egyenes adók költséges rendszerét közvetett adókkal kívánják helyettesíteni

Bucureşti-i lapjelentések híradása szerint a pénzügyminiszterium a jelenlegi adórendszer gyökeres reformját tervezi és eddig olyan módon, hogy az egyenes adókat a lehetőség szerint teljesen közvetett adókkal helyettesítsék. Az egyenes adók behajtására az államnak ugyanis nagy gépezetet kell működésben tartani, amelynek fenntartási költségei ugyancsak az egyenes adókból származó egész jövedelmet felemésztik. Az állami jövedelem költséges behajtására való tekintettel már több európai állam közvetett adókkal cserélte fel az egyenes adókat. A közvetett adók, amelyek felváltják az egyenes adókat, — tehát új közvetett adók, amelyek mellett az eddigi illetékek is érvényben maradnak — az államnak ugyan csekélyebb jövedelmet biztosítanak, de a behajtás és az ellenőrzés munkáját megkönnyítik és feleslegessé teszik a nagy gépezetet. Ezenkívül

az adófizetők is megszabadulnak az adóinkasztól.

A nagyszabásu tervezet még csak kezdeti stádiumban van, de az egyes adókat már azért is fel akarják cserélni közvetett adókkal, hogy az adó eltitkolásoknak is véget vessenek. A gondolat, hogy az egyenes — közvetlen — adókat közvetett adókkal helyettesítsék, nem új, de sehol sem sikerült olyan

közvetett adórendszert kidolgozni, amely igazságos volna és ne a szegény néposztályt sújtja legérzékenyebben. Majdnem elképzelhetetlen, hogy az exportitáns, nagy jövedelmeket, a nagy vagyonok hozamát ilyen adókkal meg lehessen fogni.

A kritikával azonban várjunk a pénzügyminiszteri terv megjelenéséig.

— A jövő év júliusában rendezik a Székely Hetet. A muresmegye-i földműves szövetség a Székely Hét betöltése ügyében Máriaffi Lajos rendezőbizottsági elnököt teközdte Bucureşti-be. Az ott történt tárgyalások eredményeképpen, az elnök arról értesítette az egyesületet, hogy a trónörökös továbbra is vállalja a Székely Hét védnökségét, tehát szeptember 15. után megrendezhető lenne a Székely Hét. A rendezőbizottság azonban elhatározta, hogy miután szeptember 15-én kezdődik az iskolai évad s mert a kiállításra legalkalmasabb helyiség a ref. kollégium, nem áll rendelkezésre, lehetetlen megrendezni ez időben a Székely Hetet, azt a jövő év nyarán tartja meg.

UJ ELMÉLET.

Az új sztratoszféra-elmélet szerint minél febb kerül az ember, annál sötétebb van.

— Hallatlan! És mi éppen most költöztünk fel a hatodik emeletre.

Kétszer ad, ha gyorsan ad...

Kézbe vette végre a kormány a kisipari hitel megoldásának égetően fontos problémáját

Egymást érik a kormánytényezők tárgyalásai az új ipartörvényben előírt kisipari hitel megszervezésének ügyében. — A Banca Națională kormányzója ígéretet tett Nistor munkaügyi miniszternek, hogy a kisipari hitelakció céljaira megfelelő összeget rendelkezésre bocsát

Egyedül és kizárólag szövetkezeti alapon oldható meg kielégítően az olcsó kisipari hitel problémája

Írta: REINHART GYULA

Bucureşti-i kormánykörök ismét az előtérbe hozták a kisipari hitel mindig aktuális és mind-
ezideig még mindig megoldatlan problémáját. Mult neti számában jelezte „Az Iparos”, hogy a munkaügyi miniszter személyes elnökletével a közelmúltban ankét zajlott le, amelynek folyamánaképpen Roman Alex dr. államtitkár megbízást kapott a kisipari hitelről szóló törvényjavaslat kidolgozására. Ertesülünk szerint a hivatalos köröknek az a tervük, hogy ez a törvényjavaslat még az őszi parlamenti ciklus folyamán szavazás alá kerüljön. Tudomásunkra jutott a kisipari hitel problémájával, illetve a probléma hathatós hivatalos megoldásával kapcsolatban az az örömdetes hír is, hogy Nistor miniszter egy lépéssel még tovább ment az ügyben, a Banca Națională kormányzójával tárgyalásokat folytatott és sikerült is rávennie a bank-kormányzót, hogy a szükséges összeget a kisipari hitelakció rendelkezésére bocsátja.

A fenti adatok közül az utóbbi az értéke-
sebb: van pénz a kisipari hitel céljaira, tehát ebben a tekintetben sincs hiba. A Banca Națională ugyanis a fennálló törvények szerint akár tízmilliárddal is növelheti a bankjegyforgalmat és így meg van a módja rá, hogy az általános hitel programjait életre keltse kiválóan a kisipari hitel céljaira is elegendő összeget teremtsen elő. De nem egyedül ez a fontos. Jó és biztos befektetésekre mindig lehet pénzt találni. Legfontosabb az, hogy

könnyen elviselhető kamatok mellett jusson ez a pénz a kisiparoshoz, hogy ne kerüljön tulsokba a közvetítés, tehát ne legyen drága a hitel.

Hogy a Banca Națională a mostani kamatláb mellett, tehát négy és fél százalékos kamattal közvetlenül nyújtja a hitelt a kisipar számára, alig képzelhető el. Nem azért, mintha ez lehetetlen volna. A francia nemzeti bank, amely tulajdonképpen a közelmúltban történt államháztartási előtti magánbank volt, mert hiszen az államnak alig volt beleszólása hitelmuveleteibe, vagy abba, hogy az egyes gazdasági kategóriákat előnyben részesítse, alapszabályszerűleg kötelezve volt éppen a kisemberek segélyezése céljából egészen kisösszegű váltókat is leszámlolni. Ismerve azonban jegybankunk nehézkes adminisztrációját, ettől a kényelmes és célszerű megoldástól el kell tekintenünk.

A másik szóba jöhető intézmény, az Ipari Hitelintézet főként a nagyipart alimentáló hitelnyújtási működésébe a Banca Națională úgy kapcsolódott be, hogy

az egymilliárd lei alaptőkének felét maga a Banca Națională jegyezte le, felét pedig az állam.

Az Ipari Hitelintézet ezenkívül is bőséges hiteltámogatást kapott a Banca Naționalától.

A Nemzeti Ipari Hitelintézet alapszabályszerűleg köteles volt a megszavazott hitelek négy százalékát a kisipar részére fentartani.

Bölcsen tudjuk azonban, hogy még két százalékot sem fordítottak erre, sőt

a válságos években teljesen beszüntette az Ipari Hitelintézet kisiparosok részére való hitelek folyósítását

Be kell ismernünk, hogy valami igazuk volt. Tapasztalataik igen rosszak voltak egyes kisiparosok részére folyósított kisipari hitelek körül, mert azok legnagyobb része elveszett. Kisiparosaink a gazdasági válság folytán tönkre mentek. Azok a kis házikók, amelyekre a bekebelezések történtek, a maguk értékében oly nagy mértékben süllyedtek, hogy ugyyszólván semmi biztosítékot sem nyújtottak. Meg kell azonban állapítanunk azt is, hogy ezek a veszteségek a nagyiparnál is tetemesek voltak. A gazdasági válság nem kímélte meg a nagyokat sem.

Mi következik a fentiekből? Le kell vonnunk a konzekvenciát, hogy

a Nemzeti Ipari Hitelintézet sem az az intézmény, amelyre rá lehetne bízni a kisipari hitel megoldását.

Sulyos érv ellene, hogy a múltban kisebb vidéki bankok közvetítésével nyújtotta eddig is azt a kevés hitelt és bizony

tizenhárom százalékot kellett az adósnak fizetnie a Banca Națională 4 és fél százalékos pénzéért,

tehát majdnem háromszorosára drágult az Ipari Hitelintézet kezén az ipari hitel.

Ha sem a jegybank, sem az Ipari Hitelintézet nem alkalmas szervek, nem marad más hátra, mint az, hogy külön szerv létesítsék a kisipari hitel részére.

Ez a külön szerv egyedül és kizárólagosan szövetkezeti alapon létesíthető, mert ez az egyetlen megoldási forma, hogy közvetlen módon és olcsón közvetítse a hiteleket az állami banktól az örökös pénzhányban szenvedő kisiparosig.

A szövetkezeti forma azért a legalkalmasabb

erre a feladatra, mert működése altruiztikus alapon történik, a szövetkezeti adminisztráció olcsóságánál fogva nem drágítja meg a hitelt és végül, mert a szövetkezeti alap egyszersmint a legnagyobb biztonságot nyújtja, hiszen a köz felel az egyedekért és így nincs kitéve az intézmény veszteségeknek.

A szövetkezeti megoldás fenti előnyeitől eltekintve azonban

hiba volna a kisipari hitelt szolgáló intézményt a szövetkezeti központba, mint annak egyik szakosztályát beilleszteni.

Erre nézve igen szomorú tapasztalataink vannak a régi időkben. A mezőgazdasági szövetkezetek tunyomó száma és összehasonlíthatatlanul nagyobb igénye elvonná emellett a megoldás mellett az ipari szövetkezetek elől a hitelt. Ezzel szemben ha a kisipari hitel kérdését külön intézményen keresztül oldják meg, ez az intézmény csupán az ipari szövetkezetekkel kell, hogy törődjön és így minden erejét és minden rendelkezésre álló összeget erre a célra fordíthat.

Ha már most egy külön kisipari hitelintézet vagy szövetkezet állítatik fel, megfelelő tőkével kell alimentálni. Erre a célra legalább ötszázmillió lei szükséges. Ezt az összeget éppen úgy, mint az Ipari Hitelintézetnél, az államnak és a Banca Naționalának kell a szép cél érdekében rendelkezésre bocsátani, mert az egyes ipari hitelszövetkezetek jegyzései és befizetései csak későbbben bekövetkező időre fognak rendelkezésre állni. Természetesen ennek a kisipari hitelintézetnek mint központnak lennie feladata, hogy az egyes megyei gócpontokban és továbbmenőleg a kisebb helyiségekben is, megszervezze a kisipari szövetkezeteket. Ugyancsak ennek a központnak további feladata a kisipari nyersanyag beszerzésének és termelésének megszervezése, valamint a termelt áru értékesítése volna.

Ha az a kormány célja, hogy az új ipartörvényben a kisipari kedvezményekre vonatkozó előírások ne csak írott malaszt legyenek,

ha azt akarják, hogy a kisiparnak nyújtott kedvezményeket a kisipar fel is tudja használni és a közszállításoknál is felvehesse a versenyt a nagytőkével, legelső sorban pénzügyileg kell az iparost talpraállítani.

A gazdasági válság, a konverzió és a sulyos adóterhek annyira lezüllesztették és proletársorsra juttatták a közelmúltban még virágzó kézműipart, hogy a végleges elpusztulástól csak gyors segítség mentheti meg. Az erre a célra felhasznált állami támogatás dusan fog kamatozni az állam részére is, nem beszélve arról, hogy a fagyasztók százezeit fogja ismét ártóképesé tenni, ami nagy előny a mezőgazdaság számára és az általános jólét előmozdítása szempontjából is.

Ha valaha igaz volt a régi közmondás: BM dat, qui cito dat, — Kétszeresen ad, aki gyorsan ad: áll ez ebben az esetben is. Haladéktalanul fel kell állítani tehát a kisipari hitel országos központját.

TOMMY A TENGERPARTON.

Tommy a mamájával a tengerparton tölti a nyárutót.

Az első alkonyatkor a terraszról nézik a naplementét.

— Látod, kisfiam, — szól a mama — a nap elmerül a tengerben.

— Miért mamikám? — kérdi Tommy.

— Mert nem tud uszni.

Munkakönyv, mesterkönyv és iparigazolvány

kicséreléséhez szükséges kérvények a Munkakamara által jóváhagyott szöveggel kaphatók: Tipografia G. IENCI nyomdában, Bulev. Carol No. 63. Banca Națională-val szemben.

VASARON.

Vevő: Aztán jóerkölcsű tehén ez?

Eladó: Dejszen, tudja ez a becsületet!

Vevő: Ad-e sok tejet?

Eladó: Ez azt is adna, de mit csináljon, ha neki sincsen!

Bérmozgalom a timisoara-i borbélyiparban

A timisoara-i borbélysegédek átirattal fordultak a borbélymesterek szakcsoportjához és kollektívszerződés megkötését, valamint béremelést kérték. Kívánják, hogy csakis szervezett munkást lehessen alkalmazni, adják meg a törvényben biztosított szabadságidőt s úgy a segédek, mint pedig a mesterek kötelezzék magukat arra, hogy vasárnapon semmi ezin alatt sem dolgoznak. Jelenleg a borbélyiparban hetibérek és havifizetéseket adnak, úgy, hogy egy hónapra ezer-, kétezer leles bérek vannak, ritka esetben ezernégyezer leles fizetések. A segédek kívánják, hogy a béreket ezentúl a szakmákban eltöltött időhöz arányítva adják meg. Ujjonnan felszabadult munkás az első évben heti háromszáz leles bért kapjon, egytől három évig dolgozó segéd négyszáz leit, háromtól öt évig hatszáz leit s öt évnél tovább dolgozó segéd hétszáz leit heti bért. Kívánják azonban, hogy a mesterek a náluk felszabaduló inasokat egy évig alkalmazzák, mint segédeket. A mesterek szakcsoportjának választmányára még nem foglalkozott a felfokozott kívánságok ügyével. Az a nézetük, ha a béremelést meg kell adni, kénytelenek a kiszolgálás díját felemelni.

Jogesetek a kisipar köréből

Munkabér iránti pereknél mindig a munkaadó kötelessége a szolgálati viszonyból járó fizetés megtörténtének igazolása.

A constantjai törvényszék 5382—1934. szám alatt hozott elvi döntvénye.

Az alábbi jogesetben szereplő alkalmazott hátralekös fizetésének megítélését azzal az indoklással, hogy a keresetben megjelölt összeggel neki a munkaadó munkabér címén tartozik, szabályszerű kereset benyújtása útján a munkabíróaságtól kérte.

Alperes munkaadó tagadta, hogy a kereseti összeggel tartozna, mire a bíróság elrendelte, hogy

felperes alkalmazott igazolja a tartozás fennállását.

Felperes alkalmazott azonban csak azt mondta föl, hogy ő az alperes munkaadó alkalmazásában volt, munkáját rendszeresen végezte, tehát annak ellenértékére joga volt. A munkabér felvételével kapcsolatosan további tények beigazolását tagadásba vette, mert

annak bizonyítása nem az alkalmazott, hanem a munkaadó feladata.

Alkalmazott elismeri, hogy a múltban minden járandóságot megkapta, a keresetben szerepeltetett összegén kívül és az az álláspontja, hogy

ezzel az állítással szemben alperes munkaadó egyszerű tagadása nem vehető figyelembe, mert neki, mint alkalmazottnak a munkaadónál teljesített tényleges szolgálata arra az időre is beigazoltatott, amelyre a fizetést kéri, de a bizonyítás, hogy a kritikus időre is fizetett, a munkaadó feladata.

Az elsőfoku munkabíróaság azon a címen, hogy a felperes nem igazolta a kereset állítását, elutasította a keresetet. A munkabíróasági határozat ellen felperes alkalmazott felülvizsgálattal élt.

Felperes alkalmazott azon a címen kérte most a határozat megsemmisítését, hogy a munkaszerződés kölcsönös és kétoldali szerződés. A kétoldali szerződéseknél pedig, — mondja tovább az indoklás, — mindenik fél kölcsönösen jogosított és kötelezett. Ha tehát az alkalmazott igazolta, hogy a szerződés reá vonatkozó részét teljesítette, vagyis a vállalt munkát elvégezte, akkor a munkáért járó ellenszolgáltatás teljesítését a munkaadó köteles bizonyítani, aki az alkalmazottnak a szerződés megkötése által ellenszolgáltatás nyújtására kötelezett. Arra való tekintettel, hogy a kifizetett munkabér igazolása alperes munkaadónak több módja van, de a felperes ilyen reá nézve negatív tényeket az ügylet természeténél fogva nem képes igazolni,

az elsőfoku bíróság, amikor alperes munkaadót nem kötelezte arra, hogy a fizetés megtörténtét bizonyítsa, megsértette a törvénynek a bizonyításra vonatkozó előírásait.

A constanta-i törvényszék mint másodfokon illetékes bírói fórum az elsőfoku munkabíróasági ítéletet megsemmisítve, kötelezte alperes munkaadót, az első tárgyaláson gyakorolt egyszerű tagadásával szemben produkáljon bizonyítékokat, hogy arra az időre, amikor a felperes állítása szerint nem adta ki az alkalmazott fizetését, annak illetményeit annak rendje és módja szerint kifizette.

A fenti döntés mindenben megfelel a törvény előírásainak.

A munkaadók fizetési listák kiállításával, azok aláíratásával, vagy külön nyugta által ismertessék el alkalmazottaikkal a fizetések, napidíjak, illetve munkadíjak kifizetését, hogy a fenti esethez hasonló bírói eljárás kapcsán mindenkor igazolni tudják a munkabér iránti pereknél mindig a munkaadó kötelessége a szolgálati viszonyból járó fizetés megtörténtének igazolása.

Klein Jenő könyv- és adószakértő

az „Az Iparos” munkatársa, Oradea, Strada Laurian 8. — Jutányos tiszteletdíj mellett ad felvilágosítást bárkinek adótechnikai, bélyegilletéki és könyvelési ügyekben. — Rendelkezésre áll folyamatosan levő konkrét adóügyekben is.

Ismét meg akarják kezdeni normális tevékenységüket a vidéki bankok

Az utóbbi időben élénk aktivitást fejtenek ki a vidéki bankok, hogy a kormány és Banca Naționala segítségével végre megkezdhesék normális tevékenységüket. Legutóbb az elmúlt hét elején tartottak szélesebbkörű értekezletet a vidéki bankok, amelyen az ardeal-i bankok képviselői felhívta dr. Klein, a szász bankok sibiui Revisionsverbandjának kiküldöttje, Fekete Ferenc braşov-i, dr. Sebestyén lugoj-i és Ervin Lexen braşov-i delegátus is.

Az értekezletet Alexandru Săvulescu elnök, az országos banktanács tagja nyitotta meg, aki arra mutatott rá, hogy ma már csak Romániában olyan korlátozott a banktevékenység, mert külföldön mindenütt olyan élénk üzleti tevékenységet fejtenek ki, mint még soha a háboru utáni inflációs korszak óta. A romániai bankélet nem tud talpra állni, mert a konverziós törvény teljesen immobilizálta a pénzintézetek vagyonát, a szabad tőke pedig nem tud visszatérni a bankokhoz, ugyancsak a konverziós törvény kihatásaira való tekintettel. A helyzet csak úgy javulhat meg, ha

minél alaposabban revízió alá veszik a követelések védelmére vonatkozó törvényes intézkedéseket

és ami még fontosabb, ha

a bankok rendelkezésére bocsátják a konverzió által immobilizált tőkéket.

Meg kell teremteni a konverzió alá eső adósságok amortizációs pénztárát és az állam által átvállalt veszteségeikért adott kártalanítási összegeket is a bankok konverziós követeléseinek mobilizálására kell fordítani.

Virgil Petrescu, alelnök arra mutatott rá, hogy a hitel ujjaélesztésére hozott törvények nem segítik elő a kitűzött célt. Ott van például az új váltótörvény, amely egyik legfőbb akadály a új hitellel kialakulásának, mert megakadályozza az adósság váltókifogás emelésének jogát, amiből hosszulejárta perek keletkeznek és ez aligha segíti elő a hitellel kifejlődését. Jóformán semmi sem történt a követelések behajtásának meggyorsítása érdekében. Ugyanakkor a Iunian-féle törvény és a kényszeregyezségi törvény mai alkalmazása is veszélyezteti a hitelek folyósítását háztulajdonosok, földbirtokosok, kereskedők és iparvállalatok részére.

Stambuliu buzău-i bankigazgató a banktörvény egyes rendelkezéseinek sürgős megváltoztatását tartja szükségesnek, elsősorban pedig azt, hogy az életképes bankok megmaradhassanak jelenlegi alaptőkéjükkel és üzletkörükkel, a szerzett jogok tiszteletben tartásával. Sok bank, amely nem is vette igénybe a konverziós kedvezményeket, vagy ha igen, már régen rendezte a helyzetét és szívesen dolgozna, de nem mer, mert a banktörvény által előírt minimális alaptőke túl magas és miután ez a kérdés nincsen rendezve, a bankok inkább várnak a rendes tevékenység megkezdésével, nehogy utólag kénytelenek legyenek megszűnni.

Ervin Lexen a szász bankok azon bejelentését közvetítette, hogy a Banca Națională a hitelezőkkel megkötött egyezségeken felüli kötelezettségek vállalására akarja rávenni a vidéki pénzintézeteket a konverziós váltók behajtása tekintetében. Ebben a kérdésben a bankoknak az álláspontja az, hogy a Banca Națională várjon

és ne komplikálja fölöslegesen az amúgy is nehéz helyzetet a visszleszámitolási hitelek erőszakos megszorításával,

mert az idej jó terméseredmény mellett remélni lehet, hogy a gazdák ki fogják fizetni régi tartozásaik jó részét és így a Banca Națională is hozzájut a pénzéhez.

Végül elhatározta az értekezlet, hogy novemberben országos kongresszusra hívja össze az összes vidéki bankokat. A kongresszus végleges időpontját a többi bankkegyesülettel közösen fogják megállapítani.

„Hogyan fizessék a magas tandíjakat”...

A Dimineata írja:

Szeptember nemcsak a levelek hullását jelenti. Szeptember a télire való felkészülés és az iskolai takasok hónapja. A tandíj magassága miatt sok a panasza. Vannak olyan liceumok, melyekben 7000 leibe kerül egy tanuló taníttatása. A tankönyvek a egyéb szerek árát is hozzá kell számítani ehhez, aztán képet alkothatunk arról, miként tudja mindezt a szegény fizetésű tisztviselő kiizadni. Az iskola nem lehet egyedül a gazdagok fiai előtt nyitva. Mindenkinél ott a helye, aki ezt megérdemli. Csak egy nacionalista érdek van: tanulási lehetőséget nyújtani a jó tanulóknak. Parasztok gyermekei is járnak középiskolába. Hogyan fizessék a magas tandíjat? A közoktatásügyi miniszter 5000 leiben maximálta az évi díjat. Ez is magas. Ráadásul három részletben történő fizetést követelnek a legtöbb iskolában, ami annyit jelent, hogy ki kell fizetni az egész díjat a legnehezebb hónapokban. Vannak bizonyos könnyítések, melyek figyelmen kívül nem maradhatnak.

SZOBAFOGSAG.

Döcög és Pöcög találkoznak az utcán.

— Szervusz, Döcög, — mondja Pöcög, — rossz szímben vagy.

— Igen, hat hete nem voltam az utcán.

— Warum, was hat dir, gefehlt?

— Fünftausend Lei.

FACHMAENISCHES URTEIL.

— Nun, jetzt chauffieren Sie ja schon fast ein Jahr. Haben Sie schon ein fachmaenisches Urteil über Ihre Fahrkunst gehört?

— O ja. Zwei Wochen oder hundert Schilling Geldstrafe.

kással szemben, hogy kötelezettségeiknek megfelelően. Ha ugyanis ilyen eset alkalmával a fizetés megtörténtét nem tudják igazolni, a bíróság az alkalmazott javára minden esetben megítéli a keresetbe vett összeget.

A betegsegélyző illetékperceiben egyedül a társadalombiztosító törvényben meghatározott elsőfoku ítélkező bizottság illetékes.

A huedin-i járásbíróaság 844—1936. szám alatt hozott elvi döntvénye.

Egy cluj-i iparos ellen a betegsegélyző pénztár végrehajtást foganatosított azon a címen, hogy a betegsegélyzői illetékekkel (cotizații) hátralekban van. Az iparos a végrehajtás ellen felszólalt, kérve a bíróságot, hogy az eljárást szüntesse be, mert a kivétel alaptalan és különben is szabálytalan a végrehajtási eljárás. E két kifogáson kívül még azt is sérelmezte, hogy a lefoglalt ingók harmadik személy tulajdonát képezik.

A betegsegélyző pénztár elvben ellenzte az ügy letárgyalását, mert az ügyben nem a járásbíróaság, hanem a társadalombiztosító törvény 101-ik szakaszaiban megnevezett elsőfoku ítélkező bizottság hiva-

tott eljárni. A kérelmező ezzel szemben előadta, hogy ez a kifogás is alaptalan, mert az 1934-ik évi közadók végrehajtásáról szóló törvény szerint kontesztációk elintézésére 50 ezer lei értékig a járásbíróaság, ezen felül pedig a törvényszék hivatott mint elsőfoku fórum eljárni. Már pedig, — folytatta az iparos jogi képviselőjének indoklása, — a betegsegélyző illetékeket is közadók módjára hajtják be, tehát az a közadók behajtására vonatkozó törvény rendelkezései alá esik.

A bíróság elutasította a kontesztációt, elismerve a fent említett 101-ik szakasz érvényességét. Kétségtelen, — állapította meg az elutasító határozat, — hogy a társadalombiztosító díjak közadók módjára hajtathatók be és így külön jogi intézkedés hiányában a közadók behajtására vonatkozó törvény érvénye alá tartoznának, de mert az 1934-ik évben, tehát a társadalombiztosító törvény életbe lépté után hozott végrehajtási törvény nem helyezte hatályon kívül a társadalombiztosítási törvény 101-ik szakaszát, az érvényben marad. Ennek alapján betegsegélyzői illetékügyben folyó per esetén egyedül a társadalombiztosító pénztár-ítélkező bizottságai hivatottak dönteni.

[Közl. KELE SANDOR dr.]

Miniszteri intézkedés a munkakönyvek, iparendedélyek becseréléséről

Arra való tekintettel, hogy a miniszterium által a munkakönyvek és iparigazolványok becserélésére vonatkozó előírás ügyében kiadott plakát, amelynek szövegét lapunk múlt számában úgy eredetiben, mint magyar fordításban szó szerint közöltük, sok félreértésre adhat okot, alábbiakban szövegszerű fordításban, újabb előírást közölünk. Az alábbi köriratot 26/63.354 szám alatt a munkügyi miniszterium intézte az ország valamennyi munkakamarájához a munkakönyvek és iparendedélyek becserélése ügyében. Ez az előírás olyan részletesen és minden félreértés kizárása mellett tartalmazza a szükséges teendőket, hogy alapos áttanulmányozása esetén minden érdeket kielégíthet.

A Munkügyi Miniszterium 1936 szeptember 4-i L. M. 26/63.354 számú körirata a Munkakamarákhoz a munkakönyvek és iparendedélyek becserélése alkalmából.

Elnök Ur,

1936. augusztus 28-i 61.416 számú körrendeletünk folytatásaképpen az alábbiakban tisztelettel közöljük a munkakönyvek és az iparendedélyek becserélésének módjait:

Az 1936. április 30-ai szakmai kiképzésről és iparúzésről szóló törvény 193-ik szakasza értelmében a mai napig kibocsátott munkakönyvek, melyek a jelen köriratban alább megjelölt létező törvények alapján bocsátottak ki, az egész ország területén, tekintettel az egységesítésre, becserélendők.

Ennek értelmében mindenki, akinek ilyen munkakönyve van, köteles legkésőbb 1936 október 30-ig a munkakamarának vagy a megyei munkakamarai kirendeltségnek megküldött kérvényminta űrlapot benyújtani munkakönyvének mellékelésével együtt. A munkakönyve letétbe helyezésével együtt kérvényező köteles egy a betegsegélyzőnél vagy ennek kirendeltségénél, ahová tartozik, befizetett 50 leiről szóló nyugtát is mellékelni, mely összeg a beváltásért, a szakmai kiképzés alapjára fizetendő.

Kérvényező köteles továbbá letétbe helyezni azon okmányait, amelyekkel igazolja: vezeték és keresetnevét, családi állapotát, vallását, származását (origina etnikai) születési helyét és idejét, honpolgárságát, esetleg idegen honpolgár voltát, munkajogi jogosítványát (munkakönyvét), valamint 2 fényképet 6/9-es nagyságban. A fényképek a lehetőség szerint minél tisztább felvételek és világos hátterűek legyenek.

Hasonlóképpen mellékelhet minden más olyan okmányt is, amelyet szükségesnek lát szakmai jogainak elismertetésére.

A fenti törvény 115-ik és következő pontjai alapján létesítendő szakmai képzési bizottságok (vizsgáztató-bizottságok) fognak ítélni a beváltási kéresek felett az alább következő módokat szerinti:

Nem lehet tekintetbe venni egyetlenegy olyan becserélési kérelmet sem, amelynél a kérvényező kérvényéhez mellékelte munkakönyve nincs 1936 április 30-ai előtt vagyis a szakmai kiképzés és iparúzésről szóló törvény kihirdetése előtt kibocsátva.

Ennek következtében egyetlen munkakönyv se cserélhető be, amely ezen keletkezés után van kibocsátva.

Ilyen munkakönyvek tulajdonosai új munkakönyv iránti kérelmet kényszerülnek benyújtani, a melyhez joguk van és pedig a következőkben feltüntetett módokat szerinti, amikor az új képzési munkakönyvek kiadásáról és annak módosításáról rendelkezünk.

A.) MESTERKÖNYVRE CSERÉLHETŐK:

1. Azon mesterkönyvek, amelyek az 1912. évi ipari, hitel és munkásbiztosítási rendelkezésekkel foglalkozó törvény alapján adtak ki:

2. Azon mesterkönyvek, melyek a csatolt Basarabia 1912. évi törvényének az iparúzés és ipar-ellenőrzésre vonatkozó ipartörvény, hitel és munkásbiztosítás alapján adtak ki.

3. Azon jelenlegi önálló iparosok iparendedélyei, iparigazolványai és engedélyei, melyek Ardeal-ban az 1884. évi XVII. t. c. (ipartörvény) alapján adtak ki és akik tanonclejüket kitöltve 2 éves gyakorlatot rendelkeznek.

4. Azon jelenlegi önálló iparosok iparendedélyei, iparigazolványai és engedélyei, akik ezeket Bucovina-ban az 1907. évi ipartörvény alapján szerezték be munkakönyvük és 3 éves gyakorlatuk alapján.

5. Azon munkakönyvek, melyeket Ardeal-ban az 1884. évi XVII. t. c. alapján, legalább 10 évvel a jelenlegi új ipartörvény kihirdetése előtt szerezték be, ha ezek tulajdonosai tanoncbizonyítványt mutatnak be és igazolják, hogy legalább 5 évig valamely vállalatnál csoportvezetők voltak.

6. Azon munkakönyvek, melyeket Bucovina-ban az 1907. évi munkakodex alapján legalább 10 évvel az új ipartörvény kihirdetése előtt szerezték be, ha tulajdonosuk tanoncbizonyítványt mutat be és igazolja, hogy vállalatnál csoport-munkavezető volt legalább 5 évig.

B.) SEGÉDKÖNYVRE CSERÉLHETŐK:

1. Az 1912. évi ipari, hitel és munkásbiztosítási törvény alapján kiadott munkakönyvek.

2. A csatolt Basarabia-i 1912. évi, iparúzésre és ellenőrzésre vonatkozó ipartörvény, hitel és munkásbiztosítási törvény alapján kiadott munkakönyvek;

3. Az 1907. évi ipari kodex alapján valamely kötött iparra kiadott munkakönyvek;

4. Az 1884. évi XVII. A. t. c. alapján valamely kötött iparra kiadott munkakönyvek.

II.

Mindazok, akik először kívánják megszerezni a mester, vagy segédkönyvet, kérvényminta-űrlapon kell kérelmet benyújtani a munkakamarákhoz vagy a megyei kamarai kirendeltségekhez két db. 6/9-es tiszta és világos alapú fényképpel, valamint az ipari képzésről, igazoló irataikkal.

MESTERKÖNYVEKET KÉRHETNEK:

1. Okmányok alapján:

a). Az állam által elismert mérnökök és építésszek;

b). Felsőipari és szakiskolát végzetek;

2. Vizsga letétele alapján:

a). Azon munkások, akik igazolják, hogy tanonclejüknél kívül legalább 3 éves gyakorlattal bírnak szakmájukban;

A kéresekhez mellékelendő eredetiben a fent említett igazoló okmányok, valamint az illetékes betegsegélyző hivatalnál 300 lei befizetéséről szóló nyugta a munkakönyvért és 500 leiről szóló nyugta a mesterkönyvért, amint azt az 1927. évi egységesítő képzési címekért fizetendő törvénynek megfelelően azt az új ipartörvény 183-ik szakasza előírja.

SEGÉDKÖNYVET KAPHATNAK:

1. Okmányok alapján:

a). Tanoncbizonyítványok és valamely iparitanfolyam elvégzését igazoló bizonyítvány tulajdonosai.

b). Ipari szakiskolát, főiskolát és házipari iskolát végzett növendékek, ha ezen iskolák különleges és csak az iparioktatás célját szolgáló törvények alapján működnek.

c). Süket-néma, vakokat gyámoltó intézetek növendékei, javító-iskolát végzett korlátozottak és az ipari kiképző intézmények növendékei.

2. Vizsga letétele alapján:

a). Azon tanoncbizonyítvánnyal rendelkezők, akik ipari tanfolyamot nem végeztek.

III.

Minden iparos, akinek önálló műhelyben 10-nél kevesebb alkalmazott van és 20 lőerőnél kevesebb dolgozik, köteles jelen törvény 160-ik és 185-ik szakasza értelmében iparigazolványt váltani.

Iparigazolvány csak annak adható ki, akinek mesterkönyve van, tekintet nélkül arra, hogy ezt a becserélés alapján vagy pedig újonnan szerezte meg vizsga vagy okmányok alapján, amint fentebb rendeltük el.

Ilyen körülmények között minden iparendedély-vel jelenleg rendelkező ezután el kell adnia.

rezse a mesterkönyvét, hogy iparendedélyt kérheszen.

Az állam által elismert mérnökök és építésszek, ha 10 alkalmazottal és 20 lőerőnél kevesebb dolgoznak, még akkor is iparendedélyt kell rendelkezniük, ha mesterkönyvük nem volna.

Iparendedély csak annak adható ki, aki igazolja, hogy önálló műhelye mellett működési engedély (autorizație de funcționare) is van az illetékes egészségügyi hivataltól.

Az iparendedélyek iránti kérvények a munkakamarákhoz, vagy azok kirendeltségeihez terjesztendők be, mégpedig kérvény-minta űrlapon (formularul-tip) mellékelve hozzá a mesterkönyvet, működési engedélyt és az illetékes betegsegélyző hivatalhoz befizetett 200 leiről szóló nyugtát, melyet a törvény 160-ik szakasza szerint kell befizetni.

Kérvényezőnek mellékelni kell kérvényéhez minden olyan okmányt, mellyel igazolni tudja ipari jogait és két fényképet 6/9-es nagyságban, lehetőleg tiszta felvételt és világos hátterűt.

Minden kérelmet különálló nyilvántartási könyvbe kell iktatni, hogy egy esetleges felülvizsgálat alkalmával könnyen felülvizsgáltathassanak.

A kérvények átvétele és beiktatása után átítetnek a vizsgáztató bizottságokhoz, melyek minden kamara mellett működnek.

Az új képzési igazolványok, melyhez minden kérvényezőnek joga van, csak ezen bizottságoknak jegyzőkönyvileg lefektetett és egy újabb iktatókönyvbe bejegyzett véleményezése után adható ki.

Azok részére, akik a meglevő képzési igazolványaikat akarják becserélni, a kéresek beadása alkalmával, mely minta-űrlapon történik, az ehhez mellékelte igazolást fogják kézhez adni.

Ezen igazolványok 14 leies okmány és 2 leies repülőbéllyeggel láttatnak el és képzési igazolvánnyal szolgálnak mindaddig, amíg a kért új képzési igazolványt kézhez kapják, amely végleges lesz.

Mindazok, akik 1936. október hó 30-ig nem terjesztik be kéreseit és nem rendelkeznek a fentebb említett igazolvánnyal, kihágást követnek el és ellenük megindul büntetés végett a bírósági eljárás.

Figyelemstetünk mindenkit, hogy az új képzési igazolványok kibocsátási díjai a következők: 500 lei a mesterkönyv és 300 lei a munkás (segéd) könyv díja.

Ezen díjak a képzési-címekért szedendők és az ezen cím alatt a díjak egységesítéséről szóló törvénynek 1927. január 12-én a Hivatalos Lapban közzétett 183-ik pontja alapján szedik be, mely ki egészítő része a szakmai képzésről és iparúzésről megjelent törvénynek.

Ne hanyagolják el a törvény végrehajtási utasításának előzetes javaslatát áttanulmányozni, melyet idejében megküldöttünk és amely a végleges formájának kialakulásáig körrendeletszerűen rendelkező és utmutatóként szerepel.

Mellékelten jelen körirathoz több példányt küldünk, hogy ezekből Önök a kamarájuk területéhez tartozó minden megyei kirendeltséghez juttassanak.

a. k. Nistor
miniszter

a. k. Stăvri Cumpson
igazgató

Kötelező iskolai

diákegyenruhák,
önkéntesek katonai
felszerelése

gyorsan és a legjutányosabb áron

MARITA

egyenruha és polgári szabóságában ARAD,
Str. Brancovici 5.

DAS MINDESTE.

— Kind, lass uns einen Schleier vor die Vergangenheit ziehen! — sagt der Gatte schuldbewusst.

— Ich danke gar nicht daran. Ein Pelzmann ist das Mindeste!

1935 volt az építkezések rekordéve

Negyven százaléka realizálatlan maradt az országban idénre kiadott építkezési engedélyeknek.

A hazai konjunktúra-kutató intézet érdekes statisztikai adatokat közöl a romániai építkezésekről.

A legújabb kimutatás szerint a tavalyi év volt az építkezések rekordéve s 1936-ra visszacsúszott az építkezési láz. Az építési szezon körülbelül befejezettnek tekinthető s az intézet jelentése szerint

az idén a kiadott engedélyek 40 százaléka realizálatlan maradt.

Az ok: a rentabilitás csökkenése, ami leginkább a Bucuresti-ben nagy tömegben épített örök-lakásos házak — blokk-house-ok — csődjében jut kifejezésre.

A fővárosban és a vidéki városokban kiadott építési engedélyek statisztikája különösen a bucuresti-i építési láz stagnálását mutatja.

	Bucuresti		Vidék	
	beépített terület	házak száma	beépített terület	házak száma
1935. I. negyed	92156	322	44576	437
1935. II. negyed	197345	805	103299	1129
1935. III. negyed	326872	1389	124284	1262
1935. IV. negyed	107265	516	50809	436
1936 I. negyed	67455	373	47360	463
1936 II. negyed	185606	995	110257	1172

Az öröklakásos házak hozama 1929—1932-ben még 14—15 százalékra volt tehető, a lakberek csökkenése következtében az idén már 6—7 százaléknál jobb kamatozás nem volt elérhető, de még az alacsonyabb bérrel sem lehetett a lakrészeket értékesíteni és igen sok építkezés abbamaradt. Rontotta a helyzetet a lei javulása is, az emberek megint inkább safék-ban tartják a pénzt minden eshetőségre készen, semhogy ingatlanokban immobilizálják.

HIANYOS GYÓGYMÓD.

— Egy londoni orvos szerint az elmebajt a bölcsességfog kihúzásával lehet gyógyítani.
— Na és akinek műfogai vannak?

„Egyik nép nyomorusága előbb-utóbb a többi népek nyomoruságát vonja maga után”...

Meg kell állnunk Tătărescu beszédénél, melyet a Bucuresti-ben összeült nemzetközi kereskedelmi konferencián mondott. Kiemelte Románia békés szándékát s a fegyververést követelt gazdasági téren. „Meg kell győződjön minden nép, hogy a világ mai helyzetében nem lehet elszigetelt boldogságról és haladásról beszélni. Egyik nép nyomorusága előbb-utóbb a többi népek nyomoruságát vonja maga után, be kell lássák tehát, hogy kölcsönös engedelemmel lehet csak jobb helyzetet elérni. Az utóbbi évek eseményei ennek a felfogásnak igazságát igazolták”. Praktikus és gyors intézkedéseket kell keresni — végezte beszédét Tătărescu —, hogy az igazságra és jobb világra vágyó tömeg lelkébe térjen vissza a bizalom. Románia és a kisantant különben régtől követik ezt az utat s állandó erőfeszítést tesznek így irányban politikai és gazdasági konferenciákon. Legalább részben sikerült így a lehetőségek és érdekek kölcsönös figyelembe vételével a gazdasági önzést leszerelni. Ezt egyébként a jugoszláv kiküldött is hangoztatta. A gazdasági önzés önmagától leteszi a fegyvert, ahol bizalom és őszinte barátság van, ahol közös érdekek vannak. A reváns-politika eltűnésével a gazdasági leszerelés is megtörténhet egész Európában, ami hasznunkra lenne mindnyájunknak. Szerencsétlenség azonban az ellenségeskedések szaporodnak, újabb háboru előtt áll Európa. Az erőszak útját keresik az együttműködés helyett.

Világos szép műhely

40 négyzetméter nagy, alkalmas bádogos, cimpesztő, kárpitos, fényképész, női varroda részére, Aradon, a Bul. Reg. Ferdinand 27. számú Kneffel-udvarban

K i a d ó

Kilencvenegy kisipari iparágat mentesít forgalmi adó fizetése alól egy új miniszteri rendelet

Ismeretes, hogy a pénzügyminisztérium forgalmi adó osztályának 156—108 számú körrendelete megismételte a forgalmi adótörvénynek azt a fontos rendelkezését, hogy

az olyan kereskedők, akik konfekcionálásnak ki ártut a munkásoknak, ha évi 150 ezer lelt, vagy ennél kevesebb adót fizetnek, (tehát patenta fixát), mentesek a forgalmi adó alól.

Ugyanez a rendelet a kisiparosokra nézve is igen fontos utasítást ad a pénzügyigazgatók számára, amennyiben

megszorítólag magyarázza a törvénynek azt a rendelkezését, hogy azok a kisiparosok, akik legfeljebb hét munkással dolgoznak, vagy legfeljebb öt lóerős energiájú gépet használnak, mentesek a forgalmi adó alól.

Ez a rendelet kilencvenegy olyan iparágat sorol fel, amelyre a forgalmi adómentesség vonatkozik. Ebből az következik, hogy

a fel nem sorolt iparágak, ha meg is felelnek a forgalmi adótörvény rendelkezéseinek, kötelesek lennének forgalmi adót fizetni.

A rendeletnek ez az előírása ellenkezik a törvényvel, mert a törvény nem disztinvál, általában adómentességet biztosít mindazoknak a kisiparosoknak, akik a kritériumoknak megfelelnek.

Mégis, miután a rendelet megjelent és valószínűleg alkalmazták is az összes pénzügyigazgatóságok, szükségesnek látjuk ezt a kilencvenegy iparágat olvasóinkkal ismertetni. Ezek a következők:

1. Gyupjukelme készítő, 2. Zongorahangolók, 3. Rézműves, 4. Fegyverműves, 5. Aszfaltozó, aki épület számára készíti aszfaltot és nem aszfalt lapokat, 6. Betonozó, aki épületek számára készíti betont, de nem gyárt betoncsöveket, 7. Vászonszövő, 8. Himző, 9. Szakács, 10. Sapkakészítő, 11. Mérlegkészítő, 12. Kocsigyártó, 13. Kaucsuk vulkanizátor, 14. Cipész, 15. Kazánkészítő, 16. Paszományos, 17. Órás, 18. Kőfaragó, 19. Vésnök, 20. Csizmadia, 21. Fodrász, 22. Timár, 23. Kéményseprő, 24. Szabó, 25. Bőröndös, aki fából vagy közönséges papírból készíti az árut, 26. Késkészítő, 27. Gyapjugarató, 28. Bognár, 29. Ács, 30. Villanyszerelő, 31. Kutkészítő, 32. Vasiparos, 33. Fényképész, 34. Kötélverő, 35. Ablaküvegező, aki csak ablakokat üvegez, de nem gyárt üvegtáblákat, 36. Vésnök, 37. Fénynyomatokat készítő, 38. Képkéretelő, 39. Szerelő, 40. Hangszerkészítő és hangszerjavító, 41. Lakatos, 42. Könyvkötő, 43. Mészáros, aki friss húst árul, de nem állít elő nyersbort és kikészített husneműt, 44. Szűcs, aki azonban nem eladásra gyárt, hanem csak a fogyasztó közvetlen megrendelésére, 45. Békészítő, aki összegyűjti a különböző beleket a mészárosoktól és azután eladja, 46. Mechanikus (gépész), 47. Közönséges fémekből öntvényeket készítő, aki azonban nem szériában gyárt, 48. Női kalapos, 49. Mozaik készítő, aki csak építkezések számára dolgozik, de nem gyárt mozaikokat, 50. Nikkelező, 51. Szegecselő, 52. Üvegcsiszoló, de nem üvegyáros, 53. Falusi fazekas,

54. Bocskorkészítő, 55. Optikus, 56. Ortopédista, 57. Kalapos, 58. Parkettás, aki csak lerakja a parkettet, de nem gyártja azt, 59. Kővező, aki azonban csak az épületeknél dolgozik, de nem termel követet, 60. Halfeldolgozó, aki konzervált, szárított, vagy sózott élelmi anyagokat készít, 61. Diszító mázoló, 62. Bőrökészítő, aki kicsiben dolgozik, 63. Cégfestő, 64. Tűzijáték készítő, 65. Paplanos, 66. Aranyozó, 67. Kovács, 68. Bojtkészítő, 69. Cipőfelsőrész készítő (Richtuitorul), 70. Kerékgyártó, 71. Lépcsőkészítő, aki fából vagy kőből az építkezéseknél dolgozik, 72. Kő- és faszobrász, 73. Nyereggyártó, 74. Szita- és szűrőkészítő, 75. Kályhás, aki azonban csak a kályhát építi és nem gyárt terakotta lemezeket, 76. Heggesztő, 77. Stupuitor, 78. Fa- és fémesztergályos, 79. Falusi cserzővarga, aki csak nyersanyagokkal dolgozik, 80. Tapétás, aki csak a tapétákat felragasztja, de nem gyártja azokat, 81. Kárpitos, 82. Asztalos, 83. Rézműves, 84. Kézinyomdász, 85. Téglafestő, aki csak felrakja, de nem gyártja a téglákat, 86. Esernyős, aki azonban csak javítja az esernyőket és nem gyártja eladásra azokat, 87. Mészáros, de csak a falusi községekben és csak olyan, akinek évi termelése nem tesz ki többet egy vagonnál, 88. Mázó, 89. Kőműves, 90. Kelmefestő, 91. Cinkográfus és 92. Rádiókészítő, aki azonban csak javítja a készülékeket, de nem gyártja és nem szereli azokat fel.

GUT GESAGT.

— Wenn ich so klug waere wie du, dann waere ich dumm — aber wenn ich so klug waere, wie du dumm bist, dann waere ich der glügste Mensch der Welt!

Benzines és motoros cséplőgépekhez nem kell külön engedély.

Tg-Mureş-ről jelentik: Casinoul-Nou községben Miron Gavril községi jegyző 50 lei díjat szed a cséplető gazdaközönségtől községi adóban és magánmunkálati díjban a cséplési engedély kiállításáért. Dr. Pál Gábor képviselő a magyar párt nevében panaszt tett emiatt a megyefőnökségnél, hova az a válasz érkezett, hogy a belügyminisztérium 9817—1936. számú rendeletével módosított vármegyei tűzrendészeti szabályrendelet szerint semmiféle cséplési engedélyre nincs szüksége a lakosságnak és semmiféle községi adót és illetéket nem szabad a cimen szedni. A községekben csupán a tüzesgépekkel való csépltetés van tiltva. A benzines, motoros gépekkel akadálytalanul lehet cséplni a belsőségeken épült csűrökben is.

VOM KLEINEN MORITZ.

— Moritz, jetzt muss ich dich schon das fünfmal in dieser Woche strafen. Was hast du dazu zu sagen?

— Ich bin froh, Herr Lehrer, dass heut' schon Samstag ist.

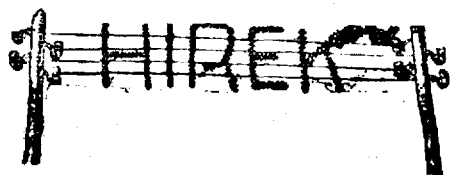
ELADÓ:

45 lóerős benzinmotor,

stabil, jó állapotban. Astra gyártmány, eddig 12 famegmunkáló gépet hajtott. Kevés átalakítással petróleum vagy faszén-gáz hajtásra is alkalmazható.

Érdeklődni Reinhart Fülöp Butorgyár

Arad, Strada Horia 2 szám.

AZ IPAROS

Megjelenik minden pénteken.

Előfizetési ára egész évre intézményeknek és nagy cégeknek 1000 lei, félévre 500 lei. Iparosoknak egész évre 300 lei, félévre 150 lei, negyedévre 75 lei.

Hirdetések négyzetcentiméterre 4 lei. Éves kötetkénél árendemény.

Redacţia şi administraţia — Szerkesztőség és Adóhivatal — Redaktion und Administration:

Arad, Caminul Industrişilor — Iparos Otthon.

Kik nyertek díjat a Satumare-i Hónap kiállítói közül

A jelentős sikerrel lezajlott Satumare-i Hónap kiállításain a következőket díjazták: Első díjat nyertek a kereskedelmi és iparkamarai kiállításon: Roxin testvérek pezsgőgyára Oradea, Friedmanné perzsaszőnyeg kiállítása, Schwartz és Lebovits, Berecz János, Grumbaum Izidor, Kósa Bertalan tótdai fatelep és cementáru, Ceramica-gyár, Bezdeg József kerékgyártó, Gerendás Jenő, Schmindrig vegyigyár, Farkas Ármán, Favorit eternit-gyár, DAC részvénytársaság gyermekkocsigyár, Singer Mihály, Svéd Péter szabó, Dandy harisnyagyár, Mohl Kálmán takaréktűzhelyek, Liteczky Ernő műbutorasztalos, Szász József, Keresztessy Béla kályhás, Blatniczky István kályhás, Pólak Mihály szabó, Princz Testvérek gépgyár edénykiállítása, Kovács fényképészet, Weiss Juliska kalapszalón, Ardeal-i szappangyár, Hercules szalon, Mátyus István műbutorasztalos, Berger Adolf kályhás, Zabóai szőnyeggyár, Székely László bőrdíszműves, Havas István iparművészeti cikkek. Második díjat nyertek: Spietz László, Első bőrpargyár R. T. Holczer Olga fűzőszalon, Textilipari r. t., Kiss Sándor mérlegkészítő, Wiederlechner Rudolf bőrdíszműves, Major Simon, Grünfeld Ábrahám, Első cserép- és téglagyár, Grósz Gizella, Standard gyermekkocsigyár Oradea.

A vadászati kiállításon aranyérmeket és díjat nyertek: Demeter Teofil, Petras-Gerényi Paul, Matias Ioan, Sparchez Zeno. Első díjat nyertek: A satumare-i Fa-Ipariskola, Septelic Dimitrie, dr. Ehrenreich Lipót, Lomási Erdőipar r. t., Turda-i Erdőhivatal, Caps, dr. Puscariu Valeriu, Vascan és Mercz, a satumare-i Touring Klub-szekció, cluj-i erdőinspektorátus, Malarschi Abrud, Campolui erdőhivatal, Iabacescu Iosif, Horea Teodor, Erdős László, Scurtu Vasile, Benea Ionel, Marian Romulus, Sipos Sádor, Városi erdőüzem, Satumare-i erdőhivatal, Somesana, Matias Ioan, Zarnesti papirgyár, dr. Barbu I. Carol képviselő és Bay Károly. Második díjat nyertek: Manfréd Antal, dr. Malaiu Octavian, Rismoveanu Stefan, Arduşadi erdőhivatal, Bicsad ifatermelő r. t., Rácz Lajos, Greczer Gábor, Satumare-i erdőhivatal. Harmadik díjat nyert a Beltügyi Uradalom gőzfűrésze.

Arad-i szabók!

Jegyzetek szövethetési részvényt!

— Pénzügyi vezérfelügyelő érkezett Arad-ra a megszorgított adóbehajtás ellenőrzésére. Tosa Iuliu dr. bucureşti-i pénzügyi vezérfelügyelő Arad-ra érkezett, hogy az adók behajtását személyesen ellenőrizze. A pénzügyminisztérium ugyanis szigorú rendeletet adott ki, amelynek értelmében az adóhátralékok behajtását szorgalmazni kell és ezért küldték ide a pénzügyi vezérfelügyelőt. Egyébként a pénzügyigazgatóság értekezletet tartottak, amelyen Olbia behajtási pénzügyigazgató az egybegyűlt adóártnokok, tisztviselők és adóügynökök előtt ismertette a miniszteri rendeletet, amelynek értelmében a pénzügyigazgatóság nem ad fizetési halasztást és a lefoglalt ingóságokat nemfizetés esetén elárverezi.

— Adókompenzáció. A pénzügyminisztérium újabb rendelkezést küldött az arad-i pénzügyigazgatósághoz az adókompenzációkkal kapcsolatosan. A rendelet értelmében az elmúlt évben eszközölt adótulfizetés jóváírható az 1936—1937. költségvetési évre, ha ez a túlfizetés készpénzzel történt. A jóváírás azonban csak arra az adónemre történhetik, amelyre a túlfizetés történt.

A timisoara-i építőiparosok fizetik az adót, bucarestiek kapják a közmunkákat

Ezidén az építkezések mérve Timisoarán is igen lecsappant, úgyhogy az építőipari szakmában kevés a kereset. Az építőipari vállalkozók különösen arról panaszkodnak, hogy éppen ebben a mai nehéz helyzetben mindenféle nagy középítkezést bucaresti-i vállalkozónak adnak. Mi, — mondják, — fizetjük az adót s a bucaresti-i vállalkozók kapják a munkát s ennél fogva a keresetet is.

A timisoara-i vállalkozók szerint jelenleg is mintegy százmilliós munka van kiadva a bucaresti-

eknek. A román katedrális egyelőre mintegy harmincmilliós munkálatai, az inasotthon körülbelül huszonötmilliós építkezése, a betegságyzó új palotája ugyanilyen értékben, huszmilliós aszfaltmunkák, a repülőtér hatmilliós munkái, a színház befejezése vagy tízmillióval s végül a vágóhídi építkezés hét vagy nyolcmilliós munkálatai, mind bucaresti-i vállalkozók kezén vannak. Némelyik vállalkozó három vagy négy ilyen munkához is jutott.

Az arad-i Magyar Párt ingyenes román nyelvtanfolyamai.

Az arad-i Magyar Párt a múlt évi feltételek mellett idén is megrendezi tagjai és ezek hozzátartozói részére esti ingyenes román nyelvtanfolyamait. Az előadások október 5-én, hétfőn kezdődnek a párt helyiségében (Goldia-utca 8.). Az előadásokat hetenként kétszer, hétfői és csütörtöki napokon tartják és pedig haladók részére d. u. 6—7-ig, kezdők részére 7—8-ig. A tanfolyamokon résztvenni óhajtok f. hó 30-ig bejáról, bármely hétköznapon 12—1 óra között jelentkezzenek a Magyar Párt irodájában, ahol a további részletekre vonatkozólag is felvilágosítást nyerhetnek.

— Gyár létesül Ploesti-ben az ardeal-i cink feldolgozására. Bucuresti-ből jelentik: A Titan—Nadrag—Calan-üzemek közreműködésével és francia, valamint német tőkével legközelebb cink-gyár létesül Ploesti-ben. A gyár az Ardeal-ban kibányászott cinkércet dolgozná fel.

A MŰVÉSZETEK BARÁTJA.

— Mondja, nagysád, szereti ön a művészetet?
— Ó hogyné. Magam is szenvedélyes festő vagyok.
— Rögtön láttam az arcáról.

Adóügyi tudnivalók.

Mint értesülünk, az arad-i pénzügyigazgatósághoz most érkezett le a pénzügyminisztérium 156.108 számú rendelete, amely a forgalmi adó kivetésének ügyében tartalmaz rendkívül fontos intézkedést. A rendelet megismétli az 1935. április 1-jei forgalmi adó törvénynek azt az intézkedését, amelynek értelmében az olyan kereskedők, akik konfekcionálás céljából soknak lakásukba, vagy műhelyükbe adnak árut. Amennyiben 150.000 leinél kevesebb adót fizetnek, tehát általában patenta-fixa alá esnek, semmi körülmények között sem kötelesek forgalmi adót fizetni. A pénzügyigazgatóság illetékes ügyosztálya lapunk útján felhívja az érdekelteket, hogy a személyzeti adó befizetése alkalmával a repülőbélyeg helyett ne használjanak számlabélyegeket, mert ebben az esetben bírságnak teszik ki magukat. A megfelelő értékű okmánybélyegen kívül tehát a repülőbélyeg alkalmazása fontos. A hivatal vezetője közli az érdekeltekkel, hogy a személyzeti adólapokat — ha azokat nem bélyegzik fel kellő módon, — nem számfejtik.

Hajmosó és hajszárító

készülékek és más

fodrászati cikkek

olcsón, szakszerűen

Köszeghy Sándor Fia

Arad,

Bul. Reg. Ferdinand 63—65.

volt Dengi-ház

— Megnehezítik a kvótán felüli behozatalt. Bucuresti-ből jelentik: Pop Valer kereskedelmi és iparügyi miniszter ma a következő miniszteri határozatot írta alá: Az új behozatali kvótával, valamint a kvótánfelüli engedélyezésekkel kapcsolatos kéréseket nem veszik vizsgálat tárgyává és nem engedélyezik, csakis abban az esetben, ha ezeket a kéréseket a miniszter személyesen vizsgálta felül és véleményezte. A miniszter előzetes véleményezést célzó kérelemhez a külkereskedelmet szabályozó igazgatóság részletes kimutatást és jelentést csatol. Ez a melléklet a cégtulajdonos pontos nevét, ha részvénytársaságról van szó, a végrehajtóbizottság tagjainak névsorát tartalmazza és feltünteti a vállalat technikai és pénzügyi kapacitását. Ezenkívül több más adatot is feltüntet ez a melléklet. Az új rendelkezés szeptember 22-én lépett életbe.

Aradi Polgári Jótékony Egyesület

Halálesetet Segélyző Csoportja.

Directiunea Grupelor de Ajutorare în caz de deces a Reuniunii Civile de Binefacere din Arad prin aceasta comunică cu asociații, că cotizațiunile de deces sunt scadente până la numărul curent:

Az Aradi Polgári Jótékony Egyesület Halálesetet Segélyző Csoportjai Igazgatósága ezúton közli, t. tagjaival, hogy a halálzási járulékok a következő sorszámokig esedékesek:

In Grupa I. csop. Vád. lui Kabát Emeric 847. Vád. lui Fritz Iosif 848.

In Grupa II. Változatlanul 939.

Aradi Iparosok Temetkezést Segélyző Csoportja

Directiunea Grupelor de Ajutorare în caz de deces a Industrişilor din Arad face cunoscut membrilor cari sunt în restanță cu cotizațiunile, să achite restanța și interesul lor propriu, fiindcă în conformitatea §-lui 14 și 15 din statute calitatea lor de membri respira automatic, adică dacă membrul decedază între timp, nu se poate acorda ajutorul. Cotizațiunile sunt scadente după următorul membri decedați:

Az aradi Iparosok Temetkezést Segélyző Csoportja Igazgatósága értesíti a csoport azon tagjait, akik halálzási járulékaikkal hátralékban vannak, azt saját érdekében rendezzék, mert a csoport szabályzatának 14. és 15-ik §-a értelmében tagsági joguk automatic megszűnik, azaz, ha a tag közben elhal, a segély nem folyósítható.

A fizetés a következő elhunyt tagjaink után esedékes:

In grupa A. csoportban 937 sen. Ioan Id. Lanert János. 938. soj. lui Andrei Kiss Andrásné.

In grupa B. csoportban 928. soj. lui Ioan Dani Jánosné.

Köszönetnyilvánítás.

Hálásan megköszönöm az Aradi Iparosok Temetkezést Segélyző Csoportjának, hogy szeretett feleségem elhalálzásakor 12.000 leit, azaz Tizenkétezer lei összegű temetkezési segélyt minden levonás és késedelem nélkül folyósított és ezzel nagy bánatomban az anyagi gondoktól mentesített.

Arad, 1936. szeptember 23.

Tisztelettel: Kiss András.

Köszönetnyilvánítás

Hálásan megköszönöm az Aradi Iparosok Temetkezést Segélyző Csoportjának, hogy szeretett feleségem elhalálzásakor 10.000 lei összegű temetkezési segélyt minden levonás és késedelem nélkül folyósított és ezzel bánatomban, az anyagi gondoktól mentesített.

Arad, 1936. szeptember 23.

Tisztelettel: Dani János

Választási harc nélkül került az arad-i iparkamara élére az új vezetőség

Az arad-i iparkamarai választást, mint ismeretes — október elsejére tűzte ki a minisztérium és a választás kiírásával kapcsolatos intézkedések úgy rendelkeztek, hogy a választáson résztvevő jelöltek névsorait legkésőbb szeptember 22-én, délután hat óráig terjeszthetik be a jelölők. A kitűzött határidő leteltéig

mindössze egyetlen jelölő-lista érkezett az arad-i törvényszék főnökhöz és így választási küzdelemre nem is került sor, mert a törvény értelmében ez az egyetlen lista automatikusan megválasztottnak tekintendő.

Arad érdekelt szakmai társadalmá tehát nem óhajtott választási küzdelmet, nem óhajtott izgalmakat és ellentéteket, mint ahogyan szakmai érdekképviselettel kapcsolatosan a különböző beállítottságú ellentéteknek nincs is helye.

A törvény értelmében, a meghatározott határidő lejártakor a törvényszék főnöki hivatala szabályszerű eljárással lezárta a választási előkészületeket és az egyetlen törvényes listán szereplő személyeket, mint a Kereskedelmi- és Iparkamara új vezetőségét, megválasztottnak nyilvánította.

A város kereskedő- és ipartársadalmának egyetemes listája alapján a kamara élére került új vezetőség névsora egyébként a következőképpen alakult:

A nagykereskedelmi tagozatnál a következőket választották meg: Mateescu Stefan, Adler Andor, báró Andrányi Lajos, Domán Sándor, Tatu Ioan, Faragó Rezső, Iercan Nerva, Szabó Miklós, Ieşanu Stefan, Stamp János, Rafiroiu Remus, Halász Dezső, Chirici Aurel, Kardos Jenő, Cosma Alexandru, Szenes Henrik, Schwartz Hermann, Popivici Aurel, Kornis Ödön, Albon Iosif, Tauszk Jenő Engel Gyula, Schutz Jakab.

A kiskereskedők tagozatánál: Klein Sándor, Burza Cornel, Meer Armin, Muntean Gheorghe, Halic Petru, Juhász Gábor, Sándor Arthur, Butoescu Traian, Bene C. Emil, Lăpuşca Teodor, Apponyi Gyula, Kerpel Izsó, Juncan Iosif, Marcu Manasie, Bogdy Árpád,

A nagyipari tagozatnál: báró Neuman Károly, Sapira Emanoil, Jellinek József, Vigyázó László, Fringhian B. Hartin, Kleinhändler Abris, Comşa Emanuil, Gheorghiu Ioan, dr. Rácz Sándor, dr. Juhász Géza, Marian Ioan, Serbănescu Dimitrie, dr. Luţai Cornel, Reinhart Gyula, Steiner Jenő, Szántay Lajos, Sincai Gheorghe, Rappaport Miksa, dr. Antal András, Bustin Sándor, Dömötör László, Schillinger Andor, Ioan Popa.

A kisipari tagozatnál: Garoiu Andreiu, Mohor

Ilie, Pápay Lajos, Hendl Ödön, Karátsanyi Demeter, Bora Vasile, Hönig Árpád, Pintér Viktor.

A törvény értelmében csak azok vállalhatnak jelöltséget, akiknek ajánlásai voltak. Az ajánlók névsora a következő: Nagyipar: Kornis Armin, Kornis Izidor, Schwartz Gusztáv, Zima Tibor, Rácz Emil építész, Stern Péter, dr. Singer Lajos, Kovács Imre, Faix Jacques, Szerényi Géza, Lengyel Béla, Verboş Nándor, Verboş Árpád, Reismann Jenő. — Kisipar: Gheorghe Caracioni, Buzogány Márton, Hönig István, özv. Müller Jánosné, Kell Rudolf, Scheer

Megbénítással fenyegeti a vagonhiány az áruforgalmat

A vasutnál tapasztalható kocsihiány egyre aggasztóbb méreteket ölt és megbénítással fenyegeti az egész áruforgalmat. Annak ellenére, hogy ősszel minden évben megismétlődött ez az állapot, a CFR vezetősége jóformán semmit sem tett arra, hogy elegendő kocsiállományt tudjon beállítani a téli szállítások idején. Ellenkezőleg ebben az évben a vagonhiány még sokkal fokozottabb mértékben vált érezhetővé és a különböző gazdasági érdekképviseletek valósággal elárasztják sürgetésekkel és panaszokkal. A legtöbb reklamációt a faegyesület kapja, amelynek tagjai meghatározott időre kötelesek az eladott árut kiszállítani az országból, mert ellenkező esetben elvesztik a kontingensüket. Magyarország felé például majdnem teljesen szünetel a fa-üzlet a vagonhiány miatt. De a belföldi piacot sem tudják ellátni áruval a fatermelők, a vevők pedig, miután biztosítani akarják magukat és üres rak-tárral állanak, mindenkinél feladnak rendelést ugyanazokra az árukra, hogy azután minden valószínűség szerint egyszerre fússzon be hozzájuk minden rendelés, ha már lesz vagon. Ebből természetesen rengeteg kár és bonyodalom fog származni úgy a vevőkre, mint az eladókra. A vagonhiány ugyanakkor megnehezíti az inkasszót is, nemcsak azért, mert a szállítás későn történik, hanem üzleti szokás szerint bizonyos árakat, így az épületfát, csak bizonyos határidőig fizetik azonnal, viszont a határidőn túl érkezett szállítmányok fizetésére csak tavasszal kerül a sor, amikor megint megindul az üzlet. Ez a helyzet különösen a kistermelőket hozza kínos helyzetbe, akiknek nincs elég tőkéjük ahhoz, hogy tavaszig várjanak a kifizetésekre.

Erős a panasz a gabonakereskedők részéről is, akiket a kiviteli és belföldi üzlet kellőközépen akasztott meg a vagonhiány, amely normálisan be nem kalkulálható áreltolódásokat idéz elő a piacon.

Elemér, Lovrov Ferenc. — Nagykereskedelmi tagozat: Kneffel Lajos, Ráskai Miksa, Sándor Béla, Angele Jenő, Basch Bertalan, Hirschmann Károly, Apponyi Lajos, Sándor Iván, Kálmán Adolf, Schartner Sándor, Alföldy Pál, Koch Dániel, Goldschmidt Miklós, Simay Aladár, Radó Gyula. — Kiskereskedelmi tagozat: Vasile Aconiu, Maidt Emil, Zeiner Imre, Ordelt László, Adler Dániel, Iványi Menyhért, Goldmann Sándor, Ruttkay Gyula, Dumitru Manea, Szentgyörgyi Emil, Botye Ferenc, Székely Mihály.

Az a tény, hogy választás nélkül, egységes akarat megnyilvánulásának beteljesedéseképpen került a kamara élére az új vezetőség, biztosíték arra, hogy a vezetőség magasabb szempontok figyelembe vételével, csakis a szakmai érdekek igaz képviselői érdekében dolgozik majd.

A petróleumtermelők egyesülete is interveniált a CFR vezérigazgatóságánál, hogy bocsássa rendelkezésére a kátrány, parafin és kokszt szállításokhoz szükséges kocsikat.

A fatermelők azt javasolják a vasutnak, hogy a sürgős szállítások idejére vegyen kölcsön kocsikat a szomszédos államok vasutjaitól.

BÁTORSÁG.

Kriz és Kraz egy külvárosi kocsmában előtt haladtak el sétájuk közben. A lebujból szörnyű ordítás hallatszott ki az utcára.

— Ezek a csibészek — mondta Kriz dühösen — már megint veszekednek.

— Nagyon veszedelmes tájék ez — hagyta rá a barátja, Kraz.

— Ugyan, veszedelmes — hengegett Kriz — azt csak gyáva emberek mondják. Figyeld rám. Én most bemegyek és kipofozom az egész bandát.

— Megőrültél?! — kiáltott rá Kraz, de Kriz gunyosan nevetett.

— Te kinmaradsz és megszámolod, hány embert rugok ki onnan.

Ezzel bement a lebujba. Pár pillanat múlva egy férfitest repült ki a lebujból és a szemben lévő járdán hatalmas puffanással állott meg.

— Egy... — kezdte Kraz, mire a kirugott ember nyöszörgve mondta:

— Hagyd abba, én vagyok.

DER UNTERMETER.

— Mein Rasierwasser war aber heute etwas zu heiss! — meinte der Zimmerherr.

— Rasierwasser?! — ruft die Hausfrau entsetzt, — das war doch der Kaffee!

HAZUGSÁG

Írta: BABAY JÓZSEF.

I.

Egyikünk sem tudja honnét s egyszerre csak benn találunk a szívünkben egy érzést, amely idegen, nehéz és kegyetlen. Találgatjuk, ki az, aki a szívünk fehér gyolccsal foltozott kapuját ilyen észrevétlenül kinyithatta? Mert Dunántúlon a szívkaput fehér gyolcsból varrják, tehát ezzel is foltozzák, ha kiszakad. Kiszakad mindannyiszor, valahány csöppnyi leánykéz kopogtat rajta. Atjárhatja sabáci golyó, gorlicei szurony, piavei gránát, kitáru a kis gyolcskapu, be se csukódik többé, kiszakad rajta a sirig tartó eleveenség, de ki nem szakad. Csak akkor szakad ki, ha édes leányujj kopogtat rajta, akkor aztán rongyos lesz, tiptépett, ablakot kap, kívül-belül fuj rajta a szél s azt mondja az ember:

— Hej, de tépi a szívem valami!

Ez az a valami, amit az idők emlékezete óta Szerelmeknek hívnak...

Sem tudós, sem paraszt nem gondolkodott még róla, hogy csöppnyi mondatban szépen kifejezze. De ha kifejeznék, a tudós így kezdené:

— A szerelem, hölgyeim és uram, az lelki és fizikai elválkozás...

Somogyban meg így mondanák:

— Tuggya a rosseb, testvér, csak úgy belesápadok, amikor möglátom, hogy kilép a szödörfa mögül, oszték az a bazsaruzsa képe előpiroslik, akár a hujnali nap pofája a simongáti töltés mögül, oszték úgy gyün, olyan tökéletességgel, mög tisztasággal, ahogy a Szűzanya járhatott lánykorába reggeli misére...

Igy van az valahogy. Nincs a szerelemnek definíciója. Öröktől fogva van, ahogy mindannyian öröktől fogva tudjuk a Miatyánkot.

Szetsay Veronika tizenhét éven keresztül mit sem tudott arról, hogy a bizonytalan sorsban bolyongó földön fényes trónuson ül a szerelem. Amikor egy nyáreleji napszálltorkor kísértalt a simongáti hídra, hogy megvárja az apját, hogy nevére átölje az öregedő uradalmi asztalos nyakát és belakialtsa a rezuláktól körülsgdosott rétbe: „Édesapám! Nálunk volt a Vince!” — mit tudhatta szegény, hogy a szerelem szolgáló lánya lett.

— Nálunk vót? No és mit szolt? — kérdezte a kérgeskezű öreg és érezte, hogy megdöngeti valami a szivedobját. Mert hát mi a csudát örül ez a gyermek? Beesett a melle, mint a lábodi vasuti töltés, amelyen csak a betegség bakterje szed gyomot. Az is, gyom helyett a vadvirágot gyomlálja ki. Már pedig a szív fölé ültetett sinpáron az élet vonatának kell dübörögni s ez a vonat sebes száguldású. Hogyan is bírhatná el ilyen gyöngye mell, mint a Veronikáé, akinek még az arca is besüppedt, beesett, beázik rajta a hervadás esője. De azért öregedésbe forduló szívét beültették a jó meleg szavak és így folytatta:

— Fáin gyerek. Uri vér. Látod, itt nyaral a járás-bíróéknál, de azért nem veti meg a szegény rokont. Mit tettek elébe?

— A mama birsalmasajtot hozott, egrest is szedett és én... én... — meghatóan szép arcán hevíülékeny pir ömlött szét, mint tiszta abroszon a könnyű siller — én letéptem egy szál rózsát és felkínáltam...

Szetsay bácsi köhintett. Szerelmes ez a lány — gondolta, — de azért a mosolyt ült ünnepet borostás

arcán, mert szép az, ha egy egyszerű asztalosnak az uri rokon küld látogató-üzenetet. A lánya kendővel bevont sovány vállára tette a kezét, ezt a kérges, erős sulykot és csöndesen ballagtak az Atád felé vívó jegenyeuton. Pár perc csupán, itt lakik a kisváros előttük. Hazatérnek. A keszkenő-uccai kis hában aztán megmosakszik Szetsay ur, az inaska végigönti a hátát két vödör ártézi-vízzel, aztán felöltözik, aztán a Veronika megköti a széles Kossuthnyakkendőt a keményített gallér alatt és a szívvel főzött vacsora után átsétál az Iparoskörbe. Mert hiszen szombat van...

— Édesapám! Mondanék valamit.

—No!

— De nem haragszik?

— Ej, de nehezen nyögöd ki, mintha beenyevték volna a torkodat.

— Hát amikor olyan nehéz...

Az öreg ijedten pillantott a lány arcára, amelyre felrakta már rózsáit a mártírium tavasza. Megfacsarodott a szíve. Hát hogyan is lehet ilyen beteg? Ez a lány se szívott több port a többinél, no és a Keszkenő-uccát épp úgy öntözteti a város, mint bármelyiket és lám, mégis sorvad. Azt mondta a kaposi orvos, Itália kellene neki. De hát miből? Veronika az egyetlen gyermeke, olyan a csime — mondják — mint a kézbe tartott tiszta csillag — ha a városi urak látják, visszafordulnak utána és ime, mégis el kell mennie oda, ahol borostyánkerítés zárja a világot... Elviszi a tüdeje...

—Hát mi a szólnivalód, lányom?

— Hát... hát papa, hallottuk, hogy Viktor tájélt zenét adott a Kristofcsák lánynak.

A bérleti szerződések repülőbélyege.

A 162.066—1936. számú rendeletével a bélyegigazgatóság utasítja a taxáló tisztviselőket, hogy a szerződés minden példányán külön mutassanak rá az összes példányok utáni repülőbélyeg leróására, miután sok alaptalan kihágási jegyzőkönyv vétetett fel azon az alapon, hogy a másod- és 3-ad példányokon nem tüntették ki a repülőbélyeg leróztatását.

VESEDELMES LATSZAT.

Proccék házi orvosának lakásán megszólalt a telefon.

- Halló — jelentkezett az orvos.
- Halló — mondták a drót másik végén — itt Procc Emánuel beszél. Szeretném, ha a doktor ur feljőnné hozzánk.
- Miért, mi a baj?
- A kisfiam lenyelt egy százelejt.
- Mikor?
- Tegnap reggel.
- Hallatlan, — dühöngött az orvos — csak most szólnak nekem!!
- Tudja, doktor ur, — magyarázta Procc — nem akartuk, hogy az a látszata legyen a dolognak, mintha rá lennének szorulva arra a szás lejre.

Vidéken továbbra is kötelesek új iparosok és kereskedők az üzemi megnyitása után tíz nappal adóvallomásukat megtenni.

A pénzügyminiszterium 115.102 számú rendeletével ismételtlen közli, hogy csak a fővárosban nem kötelesek a kisiparosok és kereskedők 10 nap alatt adóvallomást tenni, ha iparukat az év közben kezdik meg. A vidékiek tehát továbbra is iparuk vagy kereskedésük megkezdésétől számított 10 napon belül kötelesek az adóvallomást megtenni.

NEM VEHETÉK SZAMITASBA.

Kohn borzasztó ellenséges viszonyban él Grünnek. Ahol teheti, ellene tör. A rabi, mikor tudomást szerez a dologról, megához hivatja Kohnt és így szól hozzá:

- Miért nem szereted te ezt a Grünt? Nem tudod, hogy a biblia szerint minden embert szeretni kell?
- Azt tudom, — feleli Kohn — csak hogy mikor a bibliát irták, még nem élt Grün.

Az idegen cégekre vonatkozó behajtási eljárás újra megkezdődik.

A pénzügyminiszterium a 161017—1936. számú rendeletével közli, hogy az idegen cégek adóbehajtási eljárását, amelyet egy korábbi rendelkezéssel felfüggesztettek, hatályba helyezte és elrendeli a kivett adók behajtását.

II.

Az Iparoskör uccai termében, ahol a Sárdinecz tanár ur áldott kezeivel ceruzázott, nagy Kossuth-kép függött, kerek asztalok körül üldögéltek az iparosok. Hermelin köteles ur arról magyarázott, hogy a Rinya folyó vizét igába lehetne kötni. A Práter alján meg kellene duzzasztani a vizet zsillippel, akkor lehajthatna bármilyen hatalmas malmot. A város malmát...

Az adómentes házak után fizetendő statisztikai taxa az egész ingatlan bruttó jövedelme után fizetendő

A pénzügyminiszterium a 111.147—1936. számú rendeletével a következőket költi a pénzügyigazgatóságokkal:

1936. április hó 1. napjától kezdve a taxa de statistica, tehát az adómentes házak után fizetendő statisztikai taxa az egész ingatlan bruttó jövedelme után fizetendő. Ezen utasítás alapján fizetendő taxák

összege megfelelően keresztülvezetendő az adókönyvekben.

Ha tehát a statisztikai taxa ennek megfelelőleg emelkedett és az adózó kifogásolja, hogy nem egyezik az összeg a múlt évivel, ennek oka a fenti rendelkezés, melyet a pénzügyminiszterium az ügyvédi tanács meghallgatása után hozott meg és a törvény rendelkezéseinek értelmében úgy látta, hogy a törvénynek ez a helyes értelmezése.

Új rendet a repülőbélyeg ellenőrzése körül!

Az ardeal-banat-i kereskedő egyesületek szövetsége sürgős felirathban kérte a repülés nemzeti alapjának hivatalától a következő két súlyos repülőbélyegérelme orvoslását:

Amikor az új bélyegtörvény április 1-én életbe lépett, nem voltak még készen azok az új kettős repülőbélyegek, amelyek egyik része a számlákon, a vevőnek kiadandó, másik része a számlatömb megfelelő lapján a cégnél marad ellenőrzésül és így az új bélyeg forgalomba helyezéséig nem volt más kiút, mint az egyszerű repülőbélyegeket ragasztani a megrendelőnek, illetve a vevőnek kiadott számlára, a tömbön pedig nem maradt semmi. Az ellenőrzéseknél tömegesen vettek fel ilyen estekről büntető jegyzőkönyveket, noha a cégek a könnyen elérhető vevőktől azonnal beszerezték és bemutatták a tényleg bélyegezett számlákat. A repülőalap nemzeti hivatala ezeket a büntető jegyzőkönyveket sorra jóváhagyta és így az érdekelték kénytelenek a bírósághoz felebbezni, aminek előfeltétele azonban a „hiányzó” bélyegek ötszörös értékének teljes befizetése és a legkisebb büntetésül kiszabott 2.000 lei 20 százaléka letétbe helyezése. Ezek a febbezések tehát költségesek és kellemetlenek, de emellett a törvényzárakat is újabb munkátömeggel öntik el végeredményben minden cél és haszon nélkül, mert a tényállás bizonyítása

után sem a bélyegeket nem lehet még egyszer követelni, sem a bírság nem maradhat érvényben.

A kereskedők szövetsége azt kérte, hogy a nemzeti alap adjon ki általános érvényű rendeletet az ellenőrző közegnek, hogy ilyen esetekben ne vegyenek fel büntető jegyzőkönyvet, a már eléje terjesztett esetekben pedig semmisítse meg a jegyzőkönyveket, azokat is, amelyeket már jóváhagyásával állatva kikézbessített.

A második kérelem arra az egyre elkeseredettebb panaszra vonatkozik, hogy a repülőbélyeg ellenőrzésének annyiféle közege van, hogy sokszor nap-nap után, de sokszor ugyanaz nap is többször jelennek meg egymás nyomában az ellenőrök és a már többszörösen is ellenőrizett és verifikált tételeknek és az ezekre vonatkozó iratoknak újrakutásával nemcsak az üzleti munkát zavarják, de valószínűsíti a torturát is ki az ellenőrzés.

Miután ez a minduntalan és rendszertelenül ismétlődő ellenőrzés kétségkívül igen nagy és cél nélküli költségekkel terheli meg magát a nemzeti alapot, a szövetség nyomatékosan kérte a hivatalt, hogy az ellenőrzés rendszerezése útján szerezzen jogos könnyebbiséget a kereskedelemnek.

FURCSA.

Tarhonya apróhirdetés útján ismerkedik meg egy nővel. Egy darabig az apróhirdetés-rovatban leveleznek, majd találkozában állapodnak meg.

Tarhonya megjelenik a randevun és egy hatalmas kövér nőt pillant meg.

— Már bocsánatot kérek, — mondja ingerülten a nőnek, — nem találja furcsának, hogy maga aprót hirdet?

DIE ZIGARETTEN.

— Warum drehen Sie sich Ihre Zigaretten jetzt selbst?

— Der Doktor hat mir Bewegung verordnet!

Eladó házak Bujac-on

a 489. számú ház

(volt tulajdonosa Ghura Anton Gheorghie.)

Str. Surorilor 3. számú ház
(volt Costin vendéglő épülete.)

Ajánlatok az Aradi Iparosok Hitelszövetkezet Strada I. Brătianu 18 alatt nyújtandók be.

Szetsey bácsi mellette ült, ő is bólogatva helyezte a tervet és megszólalt néha:

— Nagyon heles, nagyon heles, észerint rádolog ez, szomszéd.

— Mit? Itt! Nálunk? A község? Hát gondolták? Hát van itt valaki, aki ambícióba van? — ellenzékieskedett a kis ürgekepű Vanec, akit a horvát szelek fújtak át Somogyba még a nagy vérszűret előtt és aki olyan koporsókat tudott csinálni kemény diófából, amelyekkel ugyancsak sok gondja lesz majd az égi seregeknek, amikor megfújják az örök álmnak végét vető mennyei ébresztőt.

— Ne higgyeték. Olyan ez, mint amikor megfog valakit köhögős sorvadás és mégis reménykedik a megmaradásban.

Szetsey bácsi kezében megállt a félliteres üveg. Ugy zuhogtak rá ezek a komor szavak, mint a göröngyök a koporsóra. Egyszerre Veronika jutott az eszébe. Csomós, megszükkült szemöldökei alól lassan hullottak ki a pillantások.

— No sógor! — szólt rá Vödör Bálint —, de nagyon ráment a két szemedre! Mit busulsz öreg? Neked eb a bajod, madzag tartja, vagy talán nem vagy megelégedve az uradalommal?

— Dehogyan nem — legyintett Szetsey — rend a medre a dolognak. Csak, tudod a lányom miatt borongok. Hervad szegény, mint a sarlósertette zöldcsake nád.

— Ej, ej — szólt halkan Vödör Bálint — hiszen akkor vele hervad az a Csányi-gyerek is! Mesélte az anyja a feleségemnek, hogy évek óta eszi magát utána, csak hát, tudod, igen szegény férc köti a kenyérhez és nem mer közeledni. No, már ki sem iszod? Hallod, te sógor éppen tegnap beszélt az any-

ja is, hogy ma éjjel szerenádot akar adni az ablakok alatt. De ne hogy elgorombáskodj, mert akkor mindjárt világosságot vesz a pletyka!

Szetsey ur arcán valami különös mosoly suhant át. Lám-e, lám-e, szegény Veronika éjjelizenéről álmodozott s ime, milyen jó az Isten, még ma odaállnak a füstösök a zsalugátor alá... Hát igaz, hogy nem a Vince huzatja, csak a szegény Csányi-gyerek, de hát azt is meg kell becsülni. Hát persze.

— Hát persze! — kiáltott fel önfelédten.

— Mi az sógor?

— Semmi sógor, semmi, csak úgy morfondizál-tam...

III.

Alig ért haza és alig csukta be maga mögött a konyhaajtót, megdördült az ég és vastag eső csapott le mindenre. Sűrű cseppek verték a konyhaablak üvegét. Ejnye, de kár, hogy az égiek éppen ma éjszaka pirongatják a későn hazabandukolókat. Hogyan zuhog. Hordókból önthetik, nem is vödörből. Most már aztán nem valószínű, hogy a Csányi-gyerek vékonypénzü szavára ideáll a banda az ablak alá...

Csöndesen nyitott be. A nagyszobát egyszerű fénybe vonta a kezében tartott petróleumlámpa koldusarany lángja. Jó, hűs illat fogadta, a frissen bontott ág magas fehérre és a husos párnák mosolygása. Csak az egyik ág volt megvetve, mert Szetsey néni Szigetvárra utazott valami gyógykankalinért. Veronika a belső szobában aludt. Bepillantott hozzá. Halk nyögést hallott. Megroppant. Hallgatódzott. Az ég újabb dörgésében elveszett a lány meggyöngyült köhögése.

— Maga az édesapám?

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

Transilvaniai husiparos. Szerkesztőségünkhez intézett levelére közöljük, hogy jogi rovatunkban több ízben irtunk a nyári szabadságotatás problémájáról. Az alkalmazottnak az 1929-ik évtől kezdődőleg, amikor az új munkügyi törvény életbe lépett, rendes évi szabadság jár a szolgálati éveket megfelelő időre. Az ön alkalmazottja, aki a hozzánk beküldött adatok szerint 1932. óta működik az ön üzemében, mint üzemi tisztviselő, az első három év után tíz napi szabadságra jogosult, a negyedik évben pedig tizen-négy napi szabadságra. Ha az alkalmazott alkalmaztatása alatt nem kapott szabadságot, akkor a kötelező szabadságidőre valóban jogosult az ezen időre járó egyszeri fizetésének kártérítés címén való felvételére. Egyes bíróságok joggyakorlata szerint a szabadságidőre egyszeresen már felvett fizetésen kívül elmaradt szabadság címén további kétszeres összeg mint kártérítés jár. Ez a joggyakorlat azonban téves, mert a legfőbb semmitőszék, amelynek döntései minden elsőfokú bíróságra kötelezők, egyik általunk is közölt elvi döntvényében kimondotta, hogy elmaradt szabadság címén az egyszer már megkapott fizetésen kívül az alkalmazottnak a neki járó szabadságidőre kártérítés fejében fizetésének egyszerese jár. A legfőbb semmitőszéknek ezt a döntvényét lapunk egyik májusi számában közöltük. — A vonatkozó törvény értelmében az alkalmazott évi szabadsága akkor is jár, hogyha az alkalmazott nem kérte. Ezt mindenképpen ki kell adni és mindaddig, amíg az alkalmazott a measter üzemében dolgozik, ez a szabadság nem váltható meg külön díjazással. Ha az alkalmazott mint egyszerű munkás dolgozott az ön üzemében, az első három évre hét napi szabadságra tartthat igényt, a negyedik évben tíz napra, tehát összesen harmincegy napra. Minősíthető azonban úgy is, hogy mint szakipari alkalmazott ipari tisztviselőnek tekintendő, amely esetben a munkügyi törvény 89-ik szakasza szerint a fentebb részletezett módon jár neki a szabadság, tehát az első három évre tíz-tíz nap, a negyedik évre tizen-négy nap, tehát összesen negyvennégy nap az önnél töltött négy éves szolgálati időre. Szabadság iránti követelés csak harminckét év alatt évül el. A kilépett segédnek így még évek múlva is joga van evvel a követelésével előállni. A mikor egy segéd kilép, nyugtát kell venni tőle, hogy mindennemű, tehát a szabadság iránti járandósága is rendezve vannak. Ha kilépett munkásának az önnél töltött szolgálati idő folyamán nem adott szabadságot, föltétlenül ki kell a munkással egyeznie, mert per esetén törvénybiztosította jogait a munkás minden körülmények között érvényesíti. Az, hogy alkalmazottja mint mérsárossegéd egyszerű ipari munkás, vagy szellemi munkás, vitatható. Nekünk az a véleményünk, hogy csak egyszerű ipari munkás, de van olyan jogeset is, amely a kereskedősegédet például

szellemi munkásnak minősíti és megtörténhetik, hogy a bírói fórum a husiparossegéd munkáját azonosítja a kereskedősegéd tevékenységével és ez esetben a husiparossegédet is szellemi munkásnak minősíti, bár ez a minősítés kissé erőszakolt.

Vegyes Ipartársulat, Tg.-Secușc. Hozzánk intézett nagybecsű levelükre a nagy nyilvánosság előtt válaszolunk, mert az abban felvetett probléma közérdekű. A konverziós törvény szerint közintézmények követelése nem vonható konverzió alá. Az árvaszék mint közintézmény kezeli és kezelte az árvák pénzeit és a törvény szerint telekkönyvi biztosíték adása mellett helyezi ki. A konverziós törvény életbe lépése utáni időben az oradea-i törvényszék egyik jogesetében kimondotta ezt és a fenti indokolással a jogesetben szereplő árvák pénzét elvi döntvényében a megkért konverzió alól mentesítette. Ezt a döntvényt annak idején a lapok is közölték és a miniszterium külön felhívta rá az árvaszékek figyelmét. A fenti határozat azonban azóta megdőlt, mert a felsőbb bíróságok elvi állásfoglalása szerint az árvaszékek által kihelyezett árva-vagyonok is konverzió alá esnek. A felsőbb bírósági indokolás szerint ugyanis az árvaszék nem önálló jogi személy, hanem a miniszterium hatáskörébe tartozó intézmény. Az árvák vagyonát képező pénzt a törvény által előírt formák szerint ugyan az árvaszék jóváhagyásával lehet kiadni, de annak magánjellege azért megmarad, mert ezeket a vagyonokat a kiskoru, a gyámolt, illetve a gondnokolt helyre lényegében ki, éppen úgy, mint bármelyik magános. A kölcsönt tehát ténylegesen nem a közintézmény nyújtotta, hanem a magánszemély és ezért nem esnek ezek a követelések a törvény által kivételezett követelések közé, mert hiszen nem minősíthetők sem állami követelésnek, sem valamely közintézmény követelésének. A fenti problémára vonatkozó különböző ellentétes határozatok a Revista de Conversiune című folyóiratban találhatók meg, amelynek számait az ottani, vagy a brașov-i ügyvédi kamaránál megkaphatják.

gépzem. Az önök által feltett kérdés nem egyszerű. A törvény szerint önök mentesek az ugynevezett taxa asupra valoarei locative a dif. localuri dupa importanta lor (különböző helyiségek bérérték-adója) alól azon a címen, hogy a megadózott épület új építmény, mert az újonnan épült házakra csak az egy százalékos statisztikai adó róható ki. Az önökre történt kiróvás az 1936. március 27-én kihirdetett új közigazgatási törvény szerint történt. E törvény ugyanis a municipiumok jövedelmeinek fokozása végett újabb taxák sorozatának kiadását teszi lehetővé a városok számára. Ezek között az új taxák között van a bérérték utáni taxa is. A telepengedély utáni taxa az ipar után jár, tehát nem lehet az ingatlan terhelő taxának, vagy adónak

tekinteni. Az épületek bérértéke után járó közszéki taxákat azok a kereskedelmi és ipari vállalatok fizetik, amelyek ipari vagy kereskedelmi ügyletekkel foglalkoznak. A timisoara-i revíziós bizottság a közelmúltban általunk is közölt határozatában kimondotta, hogy lakbér, vagy üzletbér utáni taxát csak kereskedelmi vagy ipari foglalkozású polgárra lehet kivetni. — Van egy speciális adótörvény is, amely az újonnan épült ingatlanokat csak egy százalékos statisztikai adóval, illetve hadi-pótadóval rója meg. Az új közigazgatási törvény a taxák sorozatát engedélyezi a városok javára különböző címeken. Ezeknek a taxáknak kivetési módjaira szabályrendeletnek kell lennie. Ha ez a szabályrendelet nincs megfelelőbbre, jogerős. Ennek alapján vetik ki az egyes taxákat. Most már csak az hozható fel a kivetés ellen, hogy vajon a különböző törvények rendelkezései hogyan férnek össze. Az önök esetében két törvény rendelkezéseinek látszólagos összeütközéséről van szó, de nem szabad elfelejteni, hogy *különbőség van taxa és adó (impozit) között.* Adót nem lehet kivetni a törvény szerint, de a taxa, — habár alapján nem igen különbözik az adótól, — jogilag mégsem adó. A kérdést, miután jogkérdésről van szó, ügyvédjüknél kell tisztázni a helységükben érvényesített szabályrendelet érvényes voltának kétségbevonásával és fenti információink értelmében. Recursnak csak akkor volna az önök esetében helye, hogyha az önök helységében önökkel szemben végrehajtott közszéki szabályrendelet az újonnan épült házakat mentesítené a taxa alól. Egyébként a fenti említett két törvény rendelkezéseinek vitatása szükséges a recursban, de a taxa és az adó közötti különbség éles distinkciójára nagyon kell vigyázni.

F. J. fodrász, Huedin. A régi ipartörvény szerint minden fodrász tarthat piperecikket a maga üzletében. Ezt a jogot azért adták meg a fodrászoknak, helyesebben a borbélyoknak, mert a régmúlt időkben sebészeti beavatkozásra is joguk volt és amikor ezt a jogukat megvonták, kárpótlásul nyújtották számukra a piperecikkek árusításával járó jog-többletet. Az új ipartörvény azonban ezt a jogot is megszüntette, mert a piperecikkekkel való kereskedés külön iparnak, helyesebben kereskedelmi ágának számít. Habár a borbélymester a szakmájához tartozó cikket saját vevőjének most is árusíthatja, olyan vevőkört, amely nem tartozik üzletének állandó vevőjei közé, külön iparengedély nélkül nem szolgálhat ki. A végrehajtási utasítás kapcsán remélhetőleg a kérdésben részletes intézkedés lesz. Egyelőre ez a helyzet. Ha piperecikket akar árusítani, megfelelő külön engedélyt kell szereznie, illetve a céget a kereskedelmi és iparkamaránál bejegyeztetni.

Érdeklődő Tg.-Mureș. Ha felesége és gyermekei végzik a munkát és rendes fizetést kapnak, fizesse be a fizetésük utáni törvényes adót és a nyereségből a törvény 31-ik szakaszának 8-ik pontja alapján kérje ezen összegnek az adóalapból való levonásba hozását.

Satumare-i iparos. Amikor az üzemből a vevőnek a küldendő árurol értesítést küld, akkor ez csak szimpla értesítés, amely nem bélyegköteles. Az utána küldött számla azonban már a bélyegtörvény rendelkezései alá tartozik.

Ernyőkészítő, Oradea. A forgalmiadó az ernyőkre nézve módosult. A vonatkozó rendelet száma: 63.026—1936.

DER FUSSGAENGER.

Der Obermooser-Bauer führt seinen Ochsen ins Dorf, da kommt ihm ein Gendarm entgegen:

— Können S' denn net lesen, dass der Weg da nur für Fussgaenger ist?

— G'lesen hab' is schon, — meint der Landmann, — aber mei Ochs geht do a z'Fuass!

KRITIKAI MEGJEGYZÉSEK.

Iceg Bicegéknel vacsorázott és másnap megkérde Tipeg:

— Na, milyen volt a vacsora?

— Olyan Ha-vacsora volt.

— Mi az a Ha-vacsora?

— Nagyon jó lett volna, ha a leves olyan meleg lett volna, mint a bor, ha a bor olyan öreg lett volna mint a liba és ha a liba olyan kövér lett volna mint a háziasszony.

DIE WILDEN.

— Im Innern von Afrika gibt es noch wilde Staemms, die müssen überhaupt keine Steuern bezahlen.

— Warum sind sie dann wild?

— En vagyok, kislányom! No, megint ráz?

Veronika legyintett. A halvány világosságban úgy hullott vissza batisztféher karja, mint egy utolsó bucsu. Az öreg közelebb ment. Kemény ujjait végigsimította a szűzi homlokon. És egyszerre észrevette, hogy Veronika szája szögletében piros vércsepp sötétlik, sötétpiros, mint a tovatűnő esti felleg a temető felett.

— Nem gondoltam, angyalom, hogy rosszul leszel, akkor nem mentem volna el.

Tiszta szalvétát vett ki a szekrényből és letörölte vele a vért.

— Édesapám — mondotta Veronika gyöngye, tört szavakkal — meg kell halni . . .

— Mán ne beszélj illetmit, az Isten álgyon meg, má igazán, hogy meg nem rikaszt . . . No hát!

Letette a lámpát a csillagóra politurozott éjjeli-szekrényre, lecsavarta a lángot és az ágy szélére ült. Hideg rémület szállotta meg. A zsalukat már nem verte az esőkopogás, csend volt, éjszaka. És ez a csend, meg ez a bánat, meg a kis iparosköri siller elbóbiskoltatta egy-két percre. Kérges, bütykös keze mélyen süppedt a dunyha testébe, horkolgatta az első álmot, amikor egyszerre hangok kezdtek nyitogatni a fülét. Rezgő, édes hegedűhang, olyan kedves regzésűek, mint Szent János nyárfáin az ezüstlemez-zé vált levelek. Felugrott. Elbotlott egy kicsit, de egyszeribe ott kukucskált a zsalunál. A cigányok félrehajtott fejjel álltak az ablak alatt. Az uccai nagy gesztenyefa mögött pedig ott sötétlett a kis Csányi-gyerek vékony alakja. Veronika megijedt. A csendesen beszűrődő muzsikaszó alig tudta rávárszolni az ébrenlét erejét. Szinte élettelenül fékdűt szegényke, nehezen pihegve, lázcserepes szájjal. A zene tisztán, mint az oltárnál elsuttogott „igen”, suhant a szobába. A hegedűk busongva mondták:

*Aldott a te tekinteted, a szemrebbened,
Aldott az a szellő, amely megsimogat téged . . .*

Veronika susogott valamit és egyszerre olyan rémülettel sikoltott fel s tekintete a fülhomályba, szinte megvilágította Sztetsey sorsredőzte homlokát. Köhögni kezdett. A mellét vaskampók feszítették s megjelent a szája szélén egy-két újabb piros vérdégcsepp.

Vége azt kérdezte:

— Ki muzsikáltat, édesapám?

A zene elhallgatott. Hallani lehetett, hogy újra zuhog az eső. Sztetsey bácsi önkénytelenül a fekete zsalukra bámult. Jaj, miért nem játszanak tovább. Veronikának bizton vigasztaló öröme van benne. Ó, ha ő most valami nagy örömmel lephetné meg, hogy könnyebbé tegye ezt a borzasztó órát! Aztán valami hirtelen, soha nem tapasztalt szaporasággal monddta:

— Hát ki lehetne más életem, kislányom, mint a mi rokonunk, a te Vincéd! Szerenádod adat, látod-e kedveském, tudom én már régen, meg anyád is tudja, hogy a szíve egészen a tiéd . . . édes angyalocskám . . . Veronikám . . . Kislá . . .

Elakadt a szava, mert Veronika hirtelen föl-emelkedett, elmondhatatlan boldogsággal rámosolygott, kis kezével még ki akarta simogatni az arcát, de a kis kéz visszaesett és tompa koppanással ütdődött az ágy szélébe.

— Lányom! Édes egy lányom!

De választ hiába várt.

Megsuklott a térde és odarogyott a halott kéz fölé. Hörgő zokogásban alig tudta kimondani:

— Édes elhótt vérem, bocsásd meg a hazugságomat . . .